

Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja

Kvartalen izveř taj

III / 2004

noemvri, 2004 godi na

S O D R @ I N A

Makroekonomski dvi`ewa vo Republika Makedonija vo tretiot kvartal od 2004 godina	2
Poznajni ekonomski nastani i promeni vo zakonodavnata regulativa vo tretiot kvartal od 2004 godina	4
I. Ekonomski dvi`ewa vo Republika Makedonija	6
1.1. Ceni	7
1.2. Ekonomska aktivnost	9
1.3. Ostanati makroekonomski dvi`ewa	12
<i>Dodatok 1: Izveštaj za globalnata konkurentnost za 2004 godina na Svetскиот ekonomski forum</i>	<i>16</i>
II. Monetarni dvi`ewa vo Republika Makedonija	18
2.1. Monetarno reguliranje	19
2.2. Monetarni agregati	24
2.3. Plasmani i kamatni stapki na bankite	28
<i>Dodatok 2: Pregled na berzanskata aktivnost vo tretiot kvartal od 2004 godina</i>	<i>30</i>
III. Nadvoren notrgovski i devizni dvi`ewa vo Republika Makedonija	32
3.1. Nadvoren notrgovska razmena	33
3.2. Devizni dvi`ewa	36
3.3. Nadvoren dolg	39
Statisticki priloz	41

Makroekonomski dvi`ewa vo Republika Makedonija vo tretiot kvartal od 2004 godina

Makroekonomskite dvi`ewa vo tretiot kvartal od 2004 godina pretstavuvaat kontinuitet na dvi`ewata od prethodniot kvartal. Taka, negativnata dinamika na fizi~ki otobem na industrijskoto proizvodstvo postepeno go gubi intenzitetot, a ostanatite vode~ki indikator i poka`uvaat intenzivirana ekonomska aktivnost. Od aspekt na inflacijskite dvi`ewa, vo prvite devet meseci od 2004 godina e zabele`ana negativna prose~na promena na tro{ocite na `ivot, determinirana od nemonetarni faktori. Vo domenot na bankarskiot sistem, raste~kata sklonost kon {tedewe, kako i visokiot kredibilitet na bankarskiot sistem, pridonosa za ponatamo{no zgolemuwane na depozitniot potencijal na bankite. Vakvite dvi`ewa, vo uslovi na pozitivni pomestuvawa vo kamatnata politika na bankite (namaluvawe na aktivnite kamatni stapki), rezultiraa so ponatamo{en rast na kreditiraweto na ndr`avniot sektor od strana na bankite.

Povolnata mese~na dinamika na industrijskoto proizvodstvo vo tekot na tretiot kvartal pridonese za zna~itelno namaluvawe na intenzitetot na negativnata kumulativna promena, koja vo prvite devet meseci iznesuva{e 16,9% (nasproti 21,6% vo prvite {est meseci od godinata). Zna~itel en pridonese za vakvite dvi`ewa ima{e restartiraweto na eden od vode~kite izvozni kapaciteti vo crnata metalurgija, {to ima{e soodveten odraz i vrz nadvore{notrgovskata razmena. Taka, vkupniot obem na nadvore{no - trgovska razmena vo tretiot kvartal zabele`a porast vo odnos na prethodniot kvartal od 5,4%, pri intenziven porast na izvozot od 20,2% i nezna~itelno namaluvawe na uvozot od 2,2%.

Vo prvite devet meseci od 2004 godina, kaj tro{ocite na `ivot (kako indikator za stapkata na inflacija) be{e registrirana negativna prose~na promena od 0,2%. Glaven generator na vakvoto dvi`ewe se poniskite tro{oci za ishrana, koi vo celost se determinirani od nemonetarni faktori (namalenoto carinsko optovaruvawe soglasno so Spogodbata so STO i Spogodbata za stabilizacija i asocijacija so Evropskata unija, {to soodvetno se odrazi vrz cenite na uvezene proizvodi i na del od doma{nite ceni).

Vo funkcija na natamo{no odr`uvawe na stabilnosta na devizniot kurs i na cenovnata stabilnost, vo tekot na tretiot kvartal bea izvr{eni nekolku promeni vo postavenosta na monetarnata politika. Voedno, del od izvr{enite promeni bea vo nasoka na sozdavawe preduslovi za poefikasno upravuvawe so likvidnosta od strana na bankite. Taka, vo tekot na juli be{e izvr{eno namaluvawe na kamatnata stapka na lombardnite krediti od 14% na 11%, a voedno be{e zgolemen i iznosot na dozvoleno dnevno koristewe na obvrskata za zadol`itelna rezerva od 60% na 80%. Vo ova nasoka deluvaa i izmenite vo ispolnuvaweto na obvrskata za zadol`itelna rezerva uvedeni vo septemvri, so koi be{e izvr{eno fiksirawe na iznosot na gotovinata vo blagajna {to mo`e da se koristi za ispolnuvawe na obvrskata za zadol`itelna rezerva, pri istovremeno namaluvawe na maksimalniot iznos na gotovina vo blagajna, {to mo`e da se koristi za ispolnuvawe na obvrskata, od 60% na 30% od obvrskata za zadol`itelna rezerva.

Monetarnata politika vo tretiot kvartal se sproveduva{e vo ambient na vozdr`ana buxetska potro{uva~ka i povolni dvi`ewa na devizniot pazar. Taka, vo ovoj period be{e registrirano kumulirawe na sredstva na denarskata smetka na dr`avata kaj NBRM, so {to taa deluva{e vo nasoka na povlekuvawe na likvidnost od bankarskiot sistem. Od druga strana, vo tekot na juli i avgust na devizniot pazar be{e registrirana povi{soka ponuda na devizi, {to ovozmo`i zna~itel en neto-otkup na devizi od strana na NBRM. Pri toa, povi{sokata ponuda na devizi vo tretiot kvartal pretstavuva kombiniran efekt od potrebata za denarska likvidnost na oddelni banki i sezonski povi{sokiot otkup na devizi na menuva~kiot pazar na bankite. Likvidnosta kreirana preku deviznite transakcii, be{e uspe{no sterilizirana preku blagajni~kite zapisi na NBRM, kako osnoven monetaren instrument. Taka, na krajot na septemvri blagajni~kite zapisi iznesuvaa 4.897 milioni denari, {to vo odnos na krajot od prethodniot kvartal pretstavuva povlekuvawe na dopolnitelna likvidnost od 888 milioni denari. I pokraj stabilnite dvi`ewa na devizniot pazar, o~ekuvawata za poekspanzivna fiskalna politika i povi{soka pobaruva~ka za devizi vo poslednite tri meseci od godinata rezultiraa so zgolemuwane na kamatnata stapka na blagajni~kite zapisi za 0,5 procentni

poeni vo dva navrata (na sredinata na avgust i kon krajot na septemvri, so { to kamatnite stapki na blagajni~kite zapisi so dostasuvawe od 7 dena i 28 dena iznesuvaat 6% i 9%, soodvetno).

Natamo{ noto zajaknuvawe na sklonosta kon { tedewe, kako i povi sokata doverba vo bankarski ot sistem pri donesoaa za kvartal en porast na depozitni ot potencial na bankite od 6,4%, pred s{ generiran od povi soki ot iznos na kratkoro~no denarsko i devizno { tedewe. Od aspekt na sektorskata struktura, vo tretiot kvartal e registriran isklui telno visok kvartal en porast na depozitite na pretprijatijata od 18,3%, nasproti umerenoto zgol emuvawe na depozitite na naseleni eto od 1,8%. Pri re~isi nepromeneta pobaruva~ka za gotovi pari, zna~itelno pro{ iruvawe na depozitnata baza na bankite i povi soki te transakcioni sredstva rezul ti raa so pozi ti vna kvartal na promena na pari ~nata masa M4 od 4,6%.

Vo tekot na tretiot kvartal bea zabele`ani povolni pomestuvawa vo kamatnata poli ti ka na bankite. Taka, prose~nata ponderirana kamatna stapka na denarski te kratkoro~ni krediti vo septemvri iznesuva{ e 12,15%, { to vo odnos na juni 2004 godina pretstavuva namaluvawe od 0,3 procentni poeni. Vo uslovi na nepromeneti tro{ oci na del od izvorite na sredstva na bankite (prose~nata ponderirana pasivna kamatna stapka na trimese~nite denarski depoziti vo tretiot kvartal ostana nepromeneta i iznesuva{ e 6,52%), kamatnata margina be{ e reducirana za 0,3 procentni poeni i se svede na 5,6 procentni poeni. Vo odnos na septemvri 2003 godina, kamatnata margina e poniska za zna~itelni 2,3 procentni poeni. Vo vakvi uslovi, i vo tekot na tretiot kvartal od 2004 godina bankite prodol`ija da go nadopolnuvaat finansiski ot potencial na ndr`avni ot sektor preku zgol emuvawe na kreditnata aktivnost. Taka, na krajot na septemvri vkupnite plasmani kaj ndr`avni ot sektor, bea povi soki vo odnos na krajot od prethodni ot kvartal za 5,3%, pri porast na plasmani te kaj naseleni eto i kaj pretprijatijata od 14,4% i 2,9%, soodvetno.

Poznajni ekonomski nastani i promeni vo zakonodavnata regulativa vo tretiot kvartal od 2004 godina

- ❖ Na 1 juli 2004 godina, Sobraniet o na Republika Makedonija go usvoi Zakonot za spre-uvawe na perewe pari i drugi prinosi od kazni vo delo. Vo soglasnost so ovoj Zakon, vo idni na pri sekoja t ransakcija vo vrednost od 15.000 evra i pove}e, }e mora da se ut vrdi ident it et ot na klient ot. Od druga st rana, menuva~ni cite }e mora da go ut vrduvat ident it et ot na licat a koi }e menuvaat suma povi soka od 2.500 evra. Edna od cel it e na Zakonot e da se namali got ovinskot o pla}awe, so { t o bi se obezbedil sist em na prevent ivni merki i dejst va prot iv perewet o pari i f inansi rawet o t erorizam, { t o e vo soglasnost i so me|unarodni t e odredbi.
- ❖ Na 13 juli, Sovet ot na NBRM donese odluka za namaluvawe na kamat nat a st apka na Lombardni t e kredit i od 14% na 11%, kako i za zgolemuvawe na procent ot na dozvol eno dnevno korist ewe na zadol `it elnat a rezerva od st rana na banki t e (od 60% na 80%). Dvet e odluki se vo funkcija na sozdavawe uslovi za poefikasno upravuvawe so likvidnost a od st rana na banki t e.
- ❖ Na 15 juli, Svet ska banka £ odobri na Republika Makedonija t ri kredit a vo vkupen iznos od 50 milioni SAD dolari za reformi vo javnat a administ racija, zdravst vot o, penziskiot sist em i socijalnat a za{ t it a. Prit oa, 30 milioni SAD dolari pret st avuvaat Zaem za pri sposobuvawe na upravuvawet o vo javni ot sekt or (PSMAL), 10 milioni SAD dolari e Kredit za implement acija na socijalnat a za{ t it a (SPI L), dodeka 9,8 milioni SAD dolari pret st avuvaat Zaem za upravuvawe vo zdravst veni ot sekt or. Zaemi t e se del od t rigodi { nat a St rat egija na Svet ska banka za poddr{ ka na Makedonija, vo vrednost od 165 mi li oni SAD dolari.
- ❖ Na 30 juli 2004 godina, Republika Makedonija go dobi prvi ot me|unaroden kredit en rejting izrabot en od svet ski renomi ranat a kompanija za ut vrduvawe i moni t oring na kredit en rejting „Standard & Poors“. Prit oa, Republika Makedonija e ocenet a so BB+/B, so pozit ivni idni o~ekuvawa.
- ❖ Na 9 avgust 2004 godina, Regulat ornat a komisija za energet ika donese Odluka za opredeluvawe na najvisoki ceni na oddelni naft eni derivat i ut vrdeni soglasno so Metodologijata („Slu`ben vesnik“ br.53/2004 godina). Spored Odlukat a, maloproda `ni t e ceni na naft eni t e derivat i vo prosek se zgolemeni za 5,77%. Pri ~i na za zgolemuvawet o na ceni t e na naft eni t e derivat i e porast ot na cenat a na surovat a naft a na svet ski ot pazar, koja ja nadmi na grani cat a od 44 dolari za barel, { t o za sega pret st avuva najvi soko ni vo anal izi rano od 1983 godi na.
- ❖ Na 16 avgust, NBRM donese odluka za zgolemuvawe na kamat nat a st apka na blagajni ~ki t e zapisi za 0,5 procent ni poeni. Taka, vo soglasnost so promenat a, kamat nat a st apka na blagajni ~ki t e zapisi so rok na dost asuvawe od sedum dena i 28 dena iznesuva 5,5% i 8,5%, soodvet no.
- ❖ Na 23 avgust 2004 godina, Regulat ornat a komisija za energet ika donese Odluka za opredeluvawe na najvisoki ceni na oddelni naft eni derivat i ut vrdeni soglasno so Metodologijata („Slu`ben vesnik“ br.53/2004 godina), so koja se namalija maloproda `ni t e ceni na naft eni t e derivat i.
- ❖ Na 6 sept emvri, Regulat ornat a komisija za energet ika donese Odluka za namaluvawe na ceni t e na benzi ni t e za eden denar. Raf ineri ski t e ceni na naft eni t e derivat i, vo prosek se namaleni za 3,84%, dodeka prose~not o namaluvawe na maloproda `ni t e ceni iznesuva 1,8%.
- ❖ Na 9 sept emvri, Sovet ot na Narodna banka na Republika Makedonija donese Odluka za formi rawe kredit en regist ar na si t e kredit i na banki t e odobreni na pravni i f izi ~ki lica. Kredit ni ot regist ar pret st avuva inst rument preku koj delovni t e banki i

Št edilnicite mo`at da dobijat podatoci za vkupnat a kredit na zadol`enost i prose-nat a rizi-na klasifikacija na pravni te lica. Voedno, Sovet ot na NBRM usvoi Politika na upravuvawe i rakuvawe so devizni te rezervi, kako osnova za zgol emuvawe na sigurnost a i efikasnost a vo upravuvawet o so devizni te rezervi. Osnovni principi na politikata se ost varuvawe na celite na monet arnat a politika i politikata na devizen kurs i redovno izvr{ uvawe na obvrskite na Makedonija sprema st ranst vo. Na ist ata sednica, Sovet ot donese Odluka za izmenuvawe i dopolnuvawe na Odlukata za zadol`itelna rezerva na bankite vo denari. So izmenite se izvr{ i fiksi rawe na iznosot na got ovinata vo blagajna koj u-est vuva vo ispolnuvawet o na obvrskata za zadol`itelna rezerva, kako i namaluvawe na procent ot od obvrskata koj mo`e da se ispolni so got ovi na vo blagajna od dosega{ nit e 60% na 30%.

- ❖ Na 13 sept emvri 2004 godina st api vo sila Zakonot za finansirawe na edinicite na lokalnat a samouprava („Slu`ben vesnik“ br.61/2004 godina). So Zakonot se ureduva finansirawet o na edinicite na lokalnat a samouprava i gradot Skopje. Soglasno so Zakonot, finansirawet o na op{tinite e od sopst veni izvori na prihodi, dot acii na sredstva od Buxet ot na Republika Makedonija i od buxetite na fondovite i zadol`uvawet o (op{t inat a mo`e da se zadol`uva vo zemjata i vo st ranst vo).
- ❖ Na 28 sept emvri, Narodna banka na Republika Makedonija izvr{ i zgolemuvawe na kamat nit e st apki na blagajni~kite zapisi za 0,5 procent ni poeni. So toa, kamat nat a st apka na blagajni~kite zapisi so rok na dost asuvawe od 28 dena i sedum dena i znesuva 9% i 6%, soodvet no. Promenata na post avenost a na monet arnat a politika e vo funkcija na nat amo{ no odr` uvawe na st abilnost a na devizni ot kurs i na cenovnat a st abilnost .

I. Ekonomski dvi`ewa vo Republika Makedonija

Osnovni indikatori za ekonomski te dvi`ewa

		Iznos	Tekoven mesec / prethoden mesec	Tekoven mesec / ist mesec od prethodna godina	Period / ist period od prethodna godina
	mesec				vo %
Tro{oci na `ivotot	IX.2004	-	0,0	-1,8	-0,2
Ceni na malo	IX.2004	-	0,2	0,5	0,8
Ceni na proizvo{iteli na industriski proizvodi	IX.2004	-	0,4	2,3	0,4
Industrisko proizvodstvo	IX.2004	-	15,0	-22,2	-16,9
		vo milioni denari			
Vkupan promet vo trgovijata	VIII.2004*	14.496	-3,9	24,2	13,2
Izvr{eni grade`ni raboti	VIII.2004*	798	-4,1	-14,8	10,8
		vo denari			
Nominalna prose-na neto-plata	VIII.2004*	12.443	1,6	4,0	4,1
Realna prose-na neto-plata	VIII.2004*	-	2,1	5,8	4,1
Vkupan broj vraboteni	VIII.2004*	256.745	-0,2	-6,2	-5,6
		vo milioni denari			
Buxetski prihodi	IX.2004	4.806	8,7	3,4	4,8
Buxetski rashodi	IX.2004	4.542	17,9	-12,0	1,1

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija i Ministarstvo za finansii.

*Posleden raspolo`li v podatok.

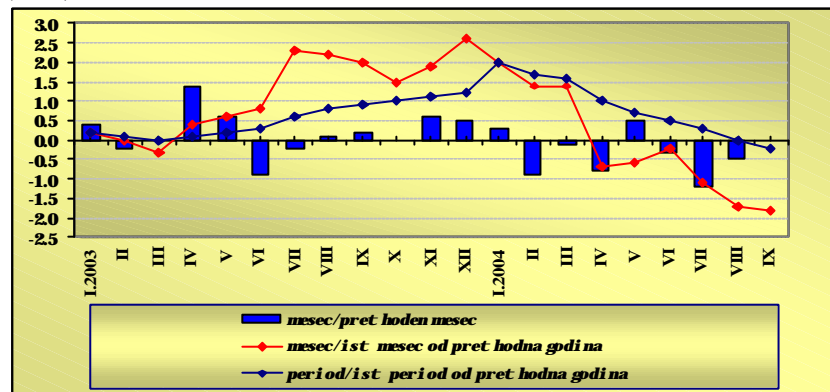

1.1.

Ceni

Vo prvi te devet meseci od 2004 godina, tro{oci te na `ivot na kumulativna osnova se poniški za 0,2%. Toa prvenstveno se dol`i na tro{oci te za i shrana, kako dominantna komponenta na tro{oci te na `ivot, koji se poniški za 2,8%. Od druga strana, si te ostanati kategorii tro{oci vo prosek bele`at porast. Porastot vo golema merka gi odrazuva zakonski te izmeni kaj DDV¹ vo 2003 godina, koji bea inkorporirani vo maloprod`nite ceni na stoki te i usluge te nameneti za li~na potro{uva~ka. Taka, porastot na tro{oci te za domuvawe od 2,8% e odraz na povi soki te tro{oci za elektri~na energija² (za 4,7%) i povi soki te tro{oci za usluge te za greewe³ (za 4,8%). Vo periodot januari-septemvri 2004 godina, vo odnos na isti ot peri od od prethodnata godina, tro{oci te za stoki se poniški za 0,8%, nasproti tro{oci te za usluge koji bele`at porast od 3,4%. Od aspekt na mese~nata dinamika, vo juli i avgust e registri rano mese~no namal uvawe na tro{oci te na `ivot, glavno determi ni rano od padot na tro{oci te za i shrana, dodeka vo septemvri tro{oci te na `ivot se nepromeneti.

Grafikon 1
Tro{oci na `ivot
(vo %)

...pri prose~en porast na ceni te na malo od 0,8%

Vo prvi te devet meseci od 2004 godina, vo odnos na isti ot peri od od prethodnata godina, ceni te na malo bea povi soki za 0,8%, reflektirajji go porastot na ceni te na neprehranbeni te i industri ski proizvodi i ceni te na industri ski te proizvodi (za 2% i za 0,2%, soodvetno). Pri toa, ceni te na neprehranbeni te i industri ski proizvodi, glavno bea determi ni rani od dvi `eweto na ceni te na naf teni te derivati, ceni te na obuvki te, lekovi te i aparati te za doma}instvoto. Od druga strana, ceni te na industrisko-prehranbeni te proizvodi, na zemjodelski te proizvodi i na pijal aci te bele`at prose~no namal uvawe, { to e vo soglasnost so namal eni te ceni na proizvodi tel i te na pove}e vi dovi prehranbeni proizvodi, na zemjodelski te proizvodi i na proizvodi tel i te na al kohol ni pijal aci. Od strukturen aspekt, vo prvi te devet meseci od 2004 godina ceni te na usluge te mereni sporedi ndeksot na ceni te na

¹ Od 01.04.2003 godina, soglasno so zakonski te izmeni te kaj DDV, op{tata stapka na DDV se namali od 19% na 18%, dodeka odredeni kategorii proizvodi i usluge koji dotoga{ se odano-uvaa so povlastena stapka od 5%, po~naa da se odano-uvaa so op{tata stapka.

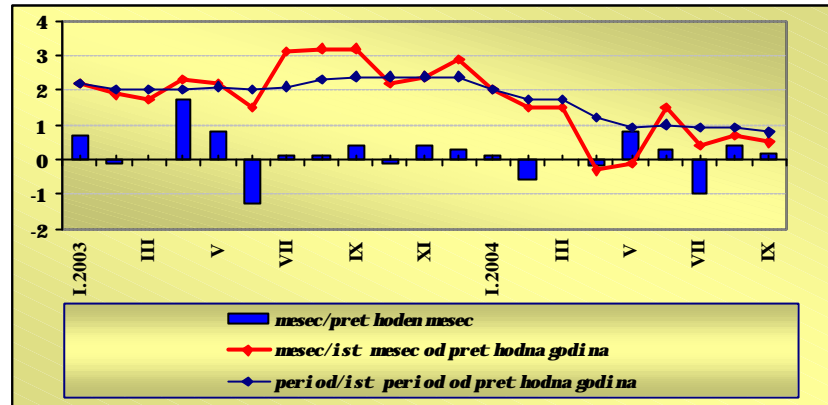
² Porastot na tro{oci te za elektri~na energija e determi ni ran od zgolemuwaweto na maloprod`nata cena na elektri~nata energija za doma}instvata, koja soglasno so izmeni te kaj DDV zapo~na da se pri menuva od 1 juli 2003 godina.

³ Soglasno so izmeni te kaj DDV poskapea i usluge te vo vrska so greeweto.

mal o vo prosek se povi soki za 2,5%, pri nepromeneto ni vo na cenite na stokite. Vo tretiot kvartal od 2004 godina, mese-en pad na mal o proda`ni te cenibe{ e registri ran edinstveno vo juli. Vo tekot na kvartal ot, dvi`eweto na cenite na mal o glavno e determi niano od cenata na naf teni te derivati i od sezonskoto dvi`ewe na cenite na zemjodel ski te proizvodi .

Graf ikon 2
Ceni na mal o
(vo %)

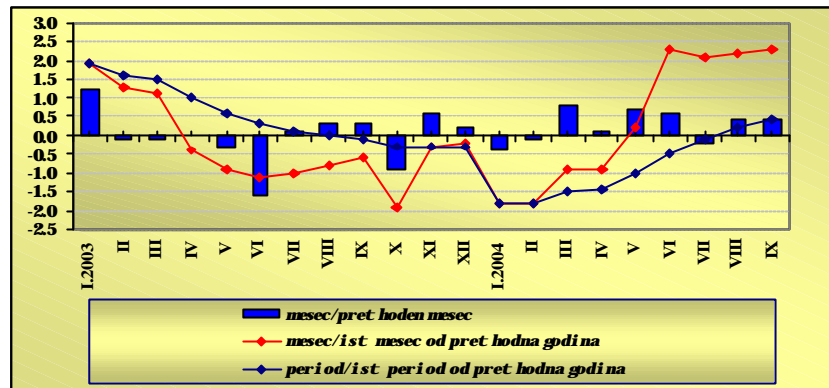

Ceni te na proizvoditelite na industri ski proizvodi vo prvite devet meseci od 2004 gdi na se povi soki za 0,4%

Vo prvite devet meseci od 2004 godina, vo odnos na isti ot period od prethodnata godina, cenite na proizvoditelite na industri ski proizvodi se povi soki za 0,4%. Nabqduvano spored glavni te grupi proizvodi, porast e registri ran edinstveno kaj cenite na proizvoditelite na intermedi jarni proizvodi, osven energija (za 4,4%), glavno determi niano od porastot na cenite na proizvoditelite na osnovni metali (1,7%), kako i od cenite na proizvoditelite na elektri~ni aparati (18,2%). Od druga strana, cenite na proizvoditelite na energija vo prosek se poni ski za 0,6%, { to e odraz na namal uvaweto na cenite na proizvoditelite na naf teni derivati (za 1,6%). Cenite na proizvoditelite na netrajni proizvodi za { iroka potro{ uva-ka vo prosek bele`at pad od 3,4%, vo najgolema merka reflektiraj}i go padot na cenite na proizvoditelite na prehranbeni proizvodi i pijalaci (od 3,9%) i namal uvaweto na cenite na proizvoditelite na tekstil ni tkaeni ni (za 1%). Vo prosek, poni ski bea i cenite na proizvoditelite na kapital ni proizvodi (za 0,5%), pred s{ zaradi namal uvaweto na cenite na proizvoditelite na metal ni proizvodi (za 1,3%). Sektorski nabqduvano, vo prvite devet meseci od 2004 godina cenite na proizvoditelite vo prerabotuva-kata industri ja i vo sektorot „vadewe rudi i kamen“ vo prosek se povi soki za 0,5% i 0,6%, soodvetno, nasproti cenite na proizvoditelite vo sektorot „snabduvawe so elektri~na energija, gas i voda“, koi ostanee nepromeneti. Vo tekot na tretiot kvartal od 2004 godina, mese-en porast na cenite na proizvoditelite na industri ski proizvodi be{ e zabele`an vo avgusti i septemvri, vo najgolema merka zaradi zgolemuwaweto na cenite na proizvoditelite na energija (dodeka cenite na proizvoditelite na naf teni derivati zabele`aa porast).

Grafikon 3
Ceni na proizvajalitelite na industrijski proizvodi
(vo %)

1.2.

Ekonomski aktivnost

Industrijsko proizvodstvo v prvih devetih mesecih od leta 2004 kaže pad od 16,9%

Fizični obseg industrijskega proizvodstva v prvih devetih mesecih leta 2004, v odnosu na isti obdobje prejšnjega leta, kaže pad od 16,9%.⁴ To kaže negativna dinamika na industrijskem proizvodstvu, ki postopoma izgublja intenzivnost. Analizirano iz vidika glavnih industrijskih skupin kaže na zmanjšanje proizvodnje v večini skupin, z izjemo proizvodnje trajnih proizvodov za domačo uporabo, ki je v prvih devetih mesecih leta 2004 v povprečju narasla za 10%, predvsem zaradi pozitivne spremembe v proizvodnji avtomobilov. „Predmeti za obleko, oblačila in tekstil“. Od druge strani, v prvih devetih mesecih leta 2004 najintenzivnejši pad kaže proizvodnja trajnih proizvodov za domačo uporabo (37,5%), predvsem zaradi zmanjšane proizvodnje na področju energije (32,2%), predvsem zaradi zmanjšane proizvodnje osnovnih kovin, kot tudi proizvodnje električnih aparatov. Proizvodnja energije v povprečju pade za 16,7%, predvsem zaradi zmanjšane proizvodnje naftnih derivatov, zmanjšane proizvodnje in distribucije električne energije in zaradi prekinatosti iskopenj na metalnih rudah. Sektorska analiza kaže na pad na proizvodnjo v treh industrijskih sektorih v prvih devetih mesecih leta 2004, v primerjavi s istim obdobjem prejšnjega leta (v sektorju „vredne rude in kamen“ za 68,4%, v preračunski industriji za 16% in v sektorju „oskrbovalna energija, gas in voda“ za 4,7%). Prav tako, zmanjšanje proizvodnje v preračunski industriji (ki ustreva 89,9% celotne proizvodnje) kaže na pad na aktivnosti proizvajalcev prehrane in pijač, na neaktivnosti na delu metalopreračunske kapacitete v prvih polovici leta, kot tudi na zmanjšanje proizvodnje naftnih derivatov. Iz vidika mesečnih sprememb, v avgustu industrijsko proizvodstvo kaže na mesečni pad (1,5%), medtem ko v juliju in septembru opazimo pozitivne mesečne spremembe (porast

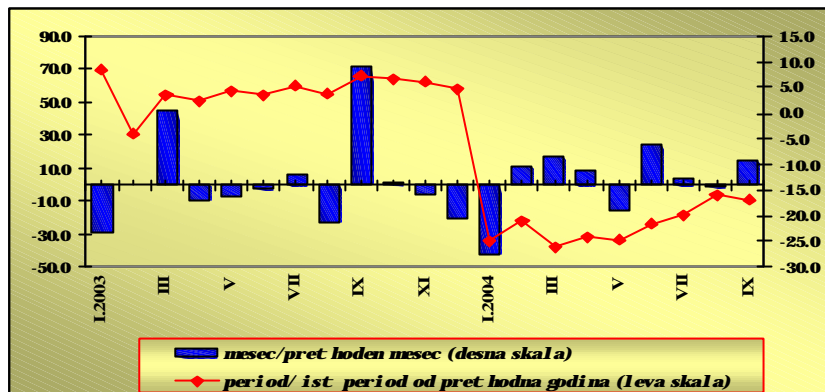
⁴ Izvor podatkov za mesečno stopnjo spremembe v fizičnem obsegu industrijskega proizvodstva so rezultati iz mesečnega izveštaja o industriji, za industrijsko proizvodstvo, zaposlene in delavce v industriji. Prav tako, uporabljene težišne vrednosti soodvetstevajo ponderirani uporabi pri izračunu bruto dodane vrednosti na godišnjem nivoju. Tako, učinki mesečnih sprememb na industrijsko proizvodstvo v letu so izračunani na podlagi bruto domačega proizvoda.

od 3,9% i 15%, soodvetno). Pri toa, po intenzi vni ot mese~en porast vo septemvri glavno e determi ni ran od zgolemenoto proizvodstvo na nafta i nafteni derivati, na osnovni metali, na hemikalii i hemiski proizvodi i na prehranbeni proizvodi i pijalaci.

Grafikon 4

Dimenika na industrijskoto proizvodstvo (vo%)

Vo prvi te osum meseci od 2004 godina, ukupna vrednost na prodadeni zemjodski proizvodi zabele`a prose~en pad od 8,8%...

Vo prvi te osum meseci od 2004 godina⁵, ukupna vrednost na realizirani zemjodski proizvodi od sopstveno proizvodstvo na zemjodskite pretprijatija i zadrugi iznesuwa`e 2.002 miliona denari, { to sporedeno so isti ot period od 2003 godina pretstavuva namaluvawe od 8,8%. Povi soka prodaba e registri rana kaj `itni te rastenija, mlekoto i mle~nite proizvodi i kaj proizvodi te od kategorijata „drugi proizvodi“, dodeka kaj ostanati te zemjodski proizvodi e registri rano prose~no namaluvawe na prodaba. Pri toa, najvisok pad zabele`a prodaba na ovo` je i grozje, na ko`a i volna, na dobitok i na industrijski rastenija. Vo periodot juni -avgust 2004 godina⁶ ukupna vrednost na prodadeni zemjodski proizvodi iznesuva 881 milion denari i vo odnos na isti ot period od prethodnata godina e poniska za 11,7%. Vo ovoj period, najvisoka prodaba e registri rana vo avgust.

...pri istovremeno namaluvawe na vrednost a na ot kupeni te zemjodski proizvodi od individualni te zemjodski proizvodi te li za 8,8%

Vkupna vrednost na otkupeni zemjodski proizvodi od individualni te zemjodski proizvodi te li vo prvi te osum meseci na 2004 godina⁷ iznesuva`e 3.240 milioni denari (namaluvawe od 8,8% vo odnos na isti ot period od 2003 godina). Pri toa, najintenzi ven pad bele`i otkupot na ko`a i volna, na dobitok i na industrijski rastenija. Od druga strana, najvisok porast e registri ran kaj otkupot na `ivina i jajca, na ovo` je i grozje i na dobito~ni krmni rastenija. Vo periodot juni -avgust 2004 godina⁸ od individualni te proizvodi te li se otkupeni proizvodi vo vkupeni znos od 964 milioni denari, { to vo odnos na isti ot period od 2003 godina pretstavuva namaluvawe od 2,6%. Vo analizirani ot period, najvisok mese~en otkup e ostvaren vo juli.

⁵ Posleden raspolo`liv podatok na Dr`avni ot zavod za statistika.

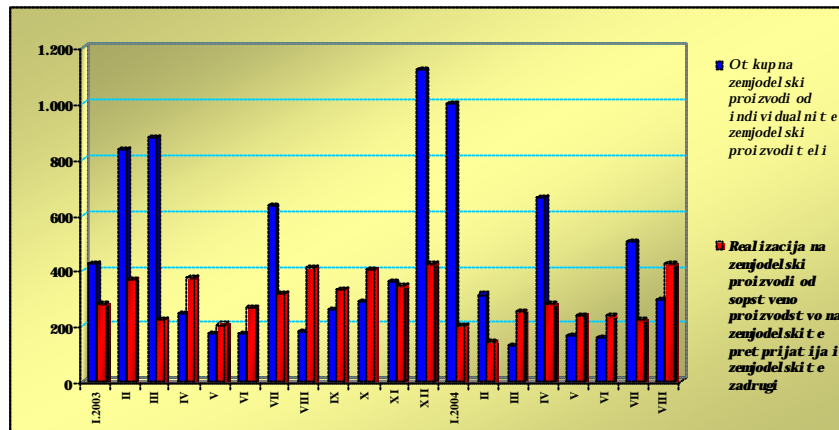
⁶ Vo prethodni ot kvartal en izveštaj se objaveni podatoci za periodot od mart do maj 2004 godina, a ova analiza se bazi rana na podatoci od juni do avgust* (*posleden raspolo`liv podatok na Dr`avni ot zavod za statistika).

⁷ Posleden raspolo`liv podatok na Dr`avni ot zavod za statistika.

⁸ Vo prethodni ot kvartal en izveštaj se objaveni podatoci za periodot od mart do maj 2004 godina, a ova analiza se bazi rana na podatoci od juni do avgust* (*posleden raspolo`liv podatok na Dr`avni ot zavod za statistika).

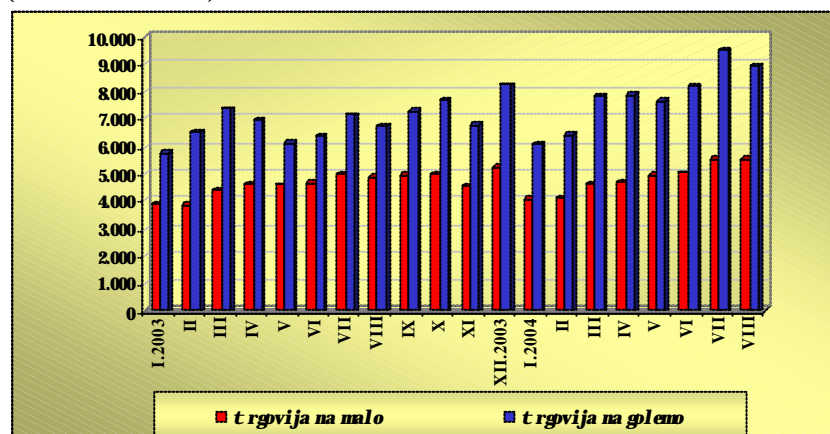

Grafikon 5
Realizacija i otkup na zemjodelski proizvodi
(vo milioni denari)

Vo prvite osum meseci od 2004 godina vkupni ot promet vo trgovijata iznesuva{ e 100.771 milion denari (porast od 13,2% vo odnos na isti ot period od prethodnata godina), pri porast na promet vo trgovijata na malo i prometot vo trgovijata na golemo od 6,7% i 17,6%, soodvetno. Vkupni ot promet vo trgovijata vo periodot juni-avgust 2004 godina¹⁰ iznesuva{ e 42.813 milioni denari (zgol emuvawe za 22,8% vo odnos na isti ot period od 2003 godina). Pri toa, prometot vo trgovijata na golemo vo anal izi rani ot period bele` i prose~en porast od 31,3%, dodeka prometot vo trgovijata na malo e povisok za 10,9%. Analizirano po meseci, najvisok promet vo trgovijata be{ e registriran vo juli, kako rezultat na zgolemeni ot promet vo trgovijata na golemo i trgovijata na malo.

Grafikon 6
Promet vo trgovija
(vo milioni denari)

...pri ist ovremen porast na grade`nata aktivnost

Vo prvite osum meseci od 2004 godina¹¹, izvr{ enite grade`ni raboti dostignaa vrednost od 5.296 milioni denari, { to pretstavuva zgol emuvawe od 10,8% vo odnos na isti ot peri od od 2003 godina. Vo peri odot juni-avgust 2004 godina, se izvr{ eni grade`ni raboti vo vkupna vrednost od 2.358 milioni denari, { to sporedeno

⁹ Posleden raspolo`liv podatok na Dr`avni ot zavod za stati stika.

¹⁰ Vo prethodni ot kvartal en izveštaj se objaveni podatoci za peri odot od mart do maj 2004 godina, a ovaa anal izi za se bazi ra na podatoci od juni do avgust* (*posleden raspolo`liv podatok na Dr`avni ot zavod za stati stika).

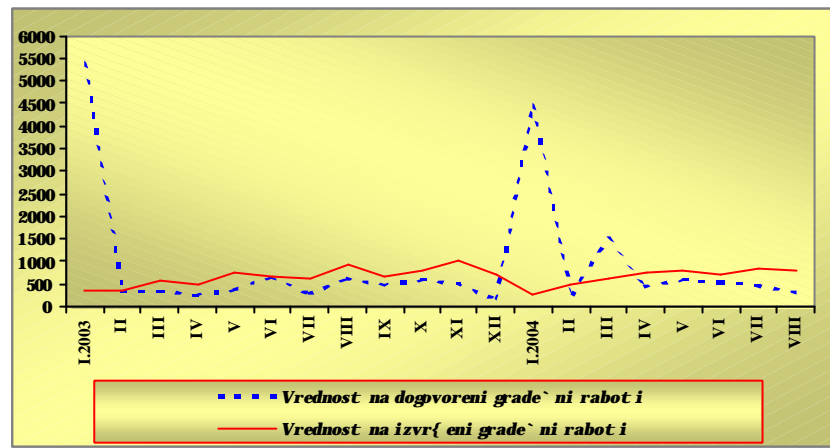
¹¹ Posleden raspolo`liv podatok na Dr`avni ot zavod za stati stika.

so isti ot period od prethodnata godina e pove}e za 4,9%. Pritoa, mese~nata analiza poka`uva najvisoka vrednost na izvr{eni grade`ni raboti vo juli (832 miliona denari), odrazuvaj}i go sezonski ot karakter na grade`nata aktivnost. Vkupnata vrednost na dogovoreni te grade`ni raboti za prвите osum meseci od 2004 godina iznesuva 8.541 milion denari i sporedeno so isti ot period od 2003 godina e povi soka za 4,5%. Vo periodot juni -avgust 2004 godina, vkupnata vrednost na dogovoreni raboti vo grade`ni {tvoto iznesuva 1.314 milioni denari, {to e pomalku za 15,1% od onaa registrirana vo isti ot period od prethodnata godina, reflektiraj}i go poni ski ot iznos na dogovoreni grade`ni raboti vo avgust.

Grafikon 7

Dogovoreni i izvr{eni grade`ni raboti
(vo milioni denari)

1.3

Ostanati makroekonomski dvi`ewa

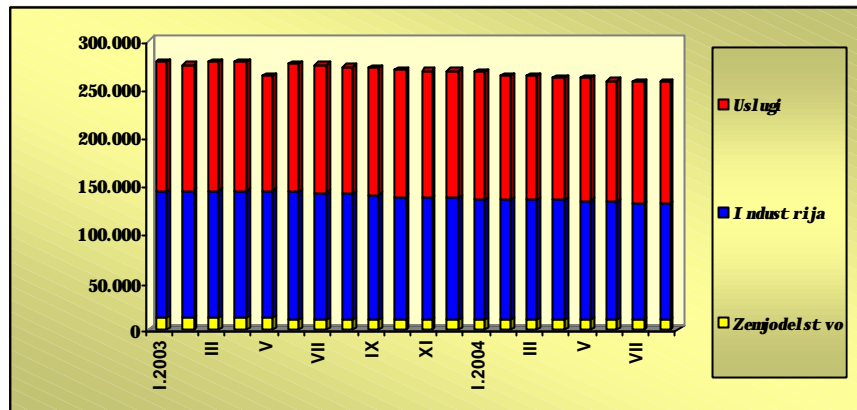
Namaluwawe na vrabot enost a vo prvit e osum meseci od 2004 godina...

Prose~ni ot broj vraboteni vo Republika Makedonija vo prvit e osum meseci od 2004 godina¹² iznesuva{ e 260.870 lica, {to e pomalku za 5,6% vo odnos na isti ot period od 2003 godina. Vo industrijata (vo koja se vraboteni 123.112 lica, ili 47,2% od vkupni ot broj vraboteni) najintenziven prose~en pad na vrabotenosta e registriran vo sektorot vadewe rudi i kamen (od 46%), dodeka vo prerabotuva~kata industrija vrabotenosta e namalena za 3,6%. Vo ramkite na uslu`nite aktivnosti (so vkupen broj vraboteni od 127.022 lica, ili 48,7%) najgolem pad na vrabotenosta (35,3%) e registriran vo sektorot trgovija na gol emi malo. Od druga strana, vo sektorot „soobra}aj, skladi rawe i vrski“, „javna uprava i odbrana“, sektorot „obrazovanie“, sektorot „aktivnosti vo vrska so nedvi`en imot, iznajmuwawe i delovni aktivnosti“ i sektorot „drugi komunalni uslugi“ (sektori koi so~inuvaat 29,2% od vrabotenosta), brojot na vraboteni se zgolemi za 0,3%, za 6%, za 5,6%, za 12,2% i za 3,6%, soodvetno. Vo zemjodelstvoto (vo koe se vraboteni 10.736 lica, ili 4,1% od vrabotenosta), vo sektorot „zemjodelstvo, lov i {umarstvo“ vrabotenosta zabele`a pad od 6,4%. Vo periodot juni -avgust 2004 godina¹³ prose~ni ot broj vraboteni iznesuva 257.774 lica, pri konti nui rano mese~no namaluwawe na brojot na vraboteni.

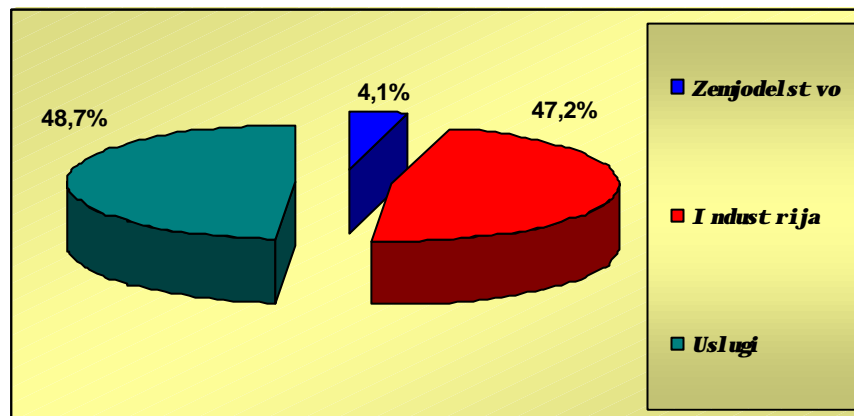
¹² I zvor: Dr`aven zavod za statistika. Vo podatokot za vrabotenost ne se opf ateni licata koi {to rabotat po dogovor na delo, licata koi {to samostojno vr{at dejnost-profesija i licata {to rabotat kaj niv, vrabotenite vo Ministerstvoto za vnatre{ni raboti i vo Ministerstvoto za odbrana i indivi dualni te zemjodelci. Mese~ni te podatoci za vrabotenosta na Dr`avni ot

Grafikon 8
Vrabotenost po sektori
(lića)

Grafikon 9
Učestvo na sektori te vo vrabotenosta (I-VIII.2004 godina)
(vo %)

...pri nominalen i realen porast na prose-nata plata

Nominalnata prose-nata neto-plata po rabotnik vo Republika Makedonija vo prvite osum meseci od 2004 godina¹⁴ iznesuva e 12.222 denari (nominalen porast od 4,1% vo odnos na isti ot peri od od 2003 godina). Pri nepromenotost na trošocite na život vo prvite osum meseci od 2004 godina, realni ot porast na platata e identi-en so nominalni ot. Pri toa, prose-en porast na platata e registriran vo trite sektori (vo zemjodelstvoto za 12%, vo industrijata za 3,9% i vo uslu`nite dejnosti za 3,2%). Pri toa, najvisok porast na platite e registriran vo ribarstvoto i vo sektorot „hoteli i restorani“ (za 32,4% i za 12,2%, soodvetno). Vo peri odot juni-avgust 2004 godina¹⁵, nominalnata prose-nata plata po rabotnik iznesuva e 12.339 denari, a najvisok i splaten iznos na prose-nata plata vo ovoj peri od be e registriran vo avgust.

zavod za statistika na Republika Makedonija ne se sovpaaat so podatocite od Anketata na rabotnata sila zaradi razli-na metodologija.

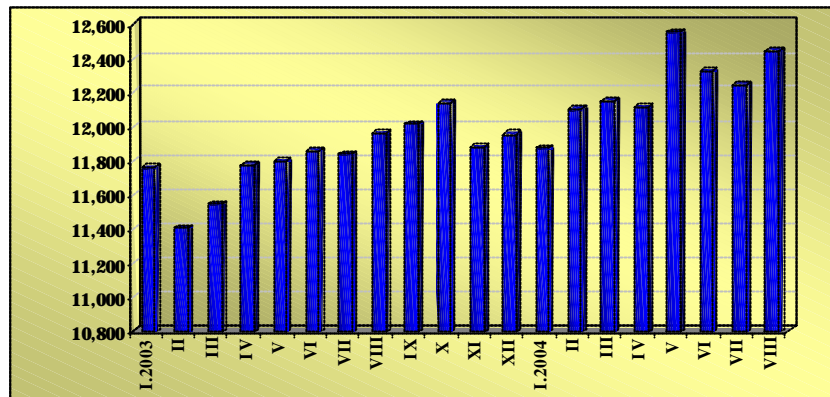
¹³ Vo prethodni ot kvartalen izveštaj se objaveni podatoci za peri odot od mart do maj 2004 godina, a ova analiza se bazira na podatoci od juni do avgust* (*posleden raspolo`liv podatok na Dr`avni ot zavod za statistika).

¹⁴ Posleden raspolo`liv podatok na Dr`avni ot zavod za statistika.

¹⁵ Vo prethodni ot kvartalen izveštaj se objaveni podatoci za peri odot od mart do maj 2004 godina, a ova analiza se bazira na podatoci od juni do avgust* (*posleden raspolo`liv podatok na Dr`avni ot zavod za statistika).

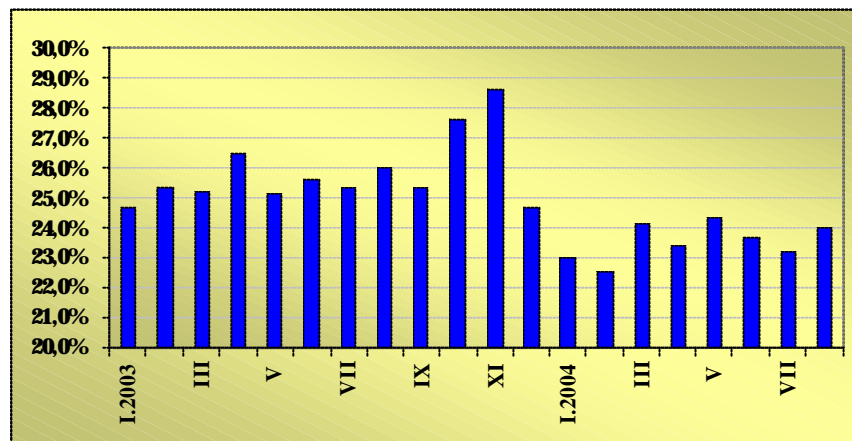

Grafikon 10
Prosečna neto-plata po radniku
(vo denari)

Vo prvite osum meseci od 2004 godina, prosečno 23,5% od vrabotenite vo Republika Makedonija ne primile plata za tekovniot mesec, { to vo odnos na isti ot period od 2003 godina e namaluvawe od 2 procentni poena. Vo periodot juni-avgust 2004 godina¹⁶ ovoj procent iznesuva { e 23,6% vo prosek.

Grafikon 11
Broj na nei splateni vraboteni lica
(vo %)

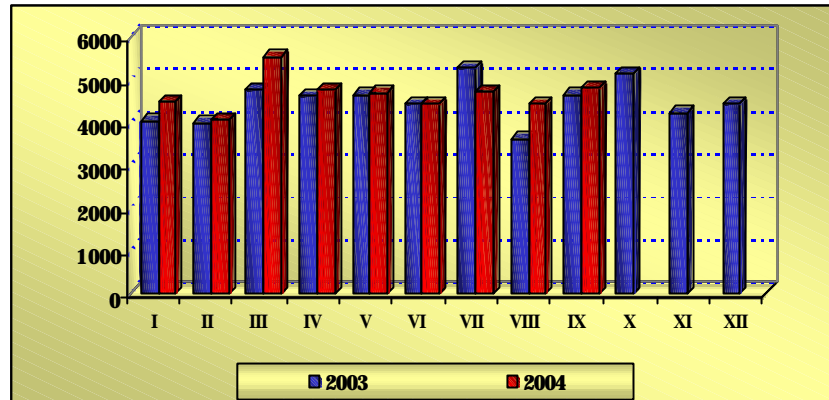
Vkupnite javni prihodi vo tretiot kvartal od 2004 godina iznesuvaa 21.814 milioni denari, od koi 13.957 milioni denari se prihodi na centralniot dr`aven buxet. Pritoa, sporedeno so prethodni ot kvartal, vkupnite buxetski prihodi bea povi soki za 0,5%, reflektiraj}i go zgolemuwaweto na nedano~nite prihodi za 13,8% (glavno zaradi povi soki ot iznos na profit od javni i finansiski institucii). Vo isti ot analiziran period, dano~nite i kapitalnite prihodi bele`at namaluvawe od 0,1% i 19,6%, soodvetno. Na godi { na osnova (tret kvartal od 2004 godina / tret kvartal od 2003 godina), vkupnite buxetski prihodi bele`at porast od 2,9%, reflektiraj}i go zgolemuwaweto na dano~nite prihodi za 6,7% (vo najgol ema merka zaradi podobrata realizacija na prihodi vrz osnova na danokot na dodadena vrednost i personalni ot danok na dohod). Istovremeno, kaj nedano~nite prihodi e registriran godi { en pad od 33,2%, nasproti zgolemuwaweto na kapitalnite prihodi za 3,3%.

Povisok iznos na vkupnite buxetski prihodi vo tretiot kvartal od 2004 godina, vo odnos na isti ot period od 2003 godina...

¹⁶ Vo prethodni ot kvartalen izveštaj se objaveni podatoci za periodot od mart do maj 2004 godina, a ova analiza se bazira na podatoci od juni do avgust* (*posleden raspolo`liv podatok na Dr`avni ot zavod za statistika).

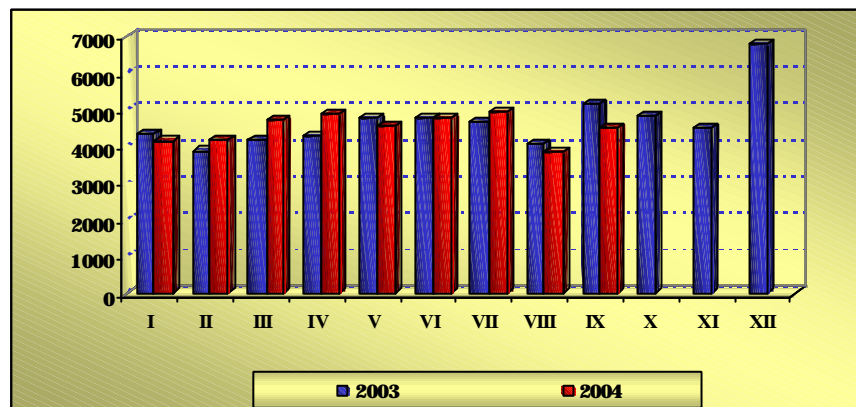

Grafikon 12
Vкупni prihodi na centralni ot buxet
(vo milioni denari)

Vo prvi te devet meseci od 2004 godi na, vкупni te prihodi na centralnata dr`avna vlast iznesuvaa 41.948 milioni denari, { to pretstavuva porast od 4,8% vo odnos na istiot period od prethodnata godina. Pri toa, osven namaluvaweto kaj nedano~nite prihodi, kumulativen porast e zabele`an kaj site ostanati glavni prihodni kategorii.

Grafikon 13
Vкупni rashodi na centralni ot buxet
(vo milioni denari)

Vкупni te javni rashodi vo tretiot kvartal od 2004 godi na iznesuvaa 21.144 milioni denari. Od niv, 13.341 milion denari se rashodi na centralniot dr`aven buxet, koji vo odnos na vtoriot kvartal od 2004 godina se poniski za 6,4%. Namaluvaweto na buxetski te rashodi e determi nirano od poniski ot iznos na tekovni i na kapitalni rashodi (za 6,1% i za 9,8%, soodvetno). Na godi { na osnova (tret kvartal od 2004 godi na / tret kvartal od 2003 godi na), buxetski te rashodi se poniski za 4,4%, pri istovremeno namaluvawe na tekovnite i na kapitalnite rashodi (za 2,7% i za 15,9%, soodvetno). Vo prosek, vo prvite devet meseci od 2004 godina, vкупni te buxetski rashodi bea povi soki za 1,1%, pri poi ntenziven porast na kapitalnite rashodi i umeren porast na tekovnite tro{oci.

*...pri registriran
ponizok iznos na
buxetski rashodi*

I zveštaj za globalnata konkurentnost za 2004 godina na Svetskiot ekonomski forum

Pove}e od dve deceni i *Svet ski ot ekonomski forum* (World Economic Forum) od @eneva, [vajcarija, se obiduva da ja razjasni dilemata okolu faktori te na dolgoro~ni ot odr`liv ekonomski rast na nekoj zemji. Pri toa, ovi e zemji posti gnuvaat uspeh vo procesot na izvlekuvawe od siroma{tija na pogolem segment od populacijata, dodeka ostanati te zemji stagniraat i se soo~uvaat so vidliv proces na erozija na `ivotni ot standard.

I zve{t ajot za globalnata konkurentnost { to go objavuva Svetskiot ekonomski forum (Forum) sekoja godina, se smeta za najseopf atna analiza i ocenka na konkurentnosta na nacionalni te ekonomii vo svetot. Rezultatite od I zve{t ajot se eden vid katalizator vo identifikuvaweto na najkriti~nite faktori vo procesot na razvi vawe na naci i te.

Pokraj na of icijalni te izve{t ai na zemji te, analizata na Forumot se bazira i na podatoci dobieni vrz osnova na anketa. I meno, Forumot preku t.n. Executive Opinion Survey (EOS), koj se dostavuva do visokoto rakovodstvo na vlijatelni te korporacii i institucii vo nacionalni te ekonomii, dobiva ocenki za { irok spektar faktori. Pri toa, ovi e faktori imaat klu~na uloga vo kreiraweto na zdravo delovno okru`uvawe kako poddr{ka na uspe{na i produktivna ekonomska aktivnost. Del od centralni te temi vo agendata na Svetski ot ekonomski forum se odnesuvaat na postavenosta na dano~nata regulati va, na legi slati vata vo obl asta na pazarite na rabotna sila, na celokupnoto makroekonomsko okru`uvawe, na nivoto na korupcija i na postoweto nezakonski praktiki vo zemjata kako celina, na kvalitetot na inf rastrukturata, na razvi enosta na obrazovni ot sistemi tn.

Vo ramkite na I zve{t ajot za globalna konkurentnost za 2004 godina*, konkurentnosta na Makedonija se oceniva vrz osnova na dva indeksa: (1) indeksot na razvojnata konkurentnost (Growth Competitiveness Index-GCI), { to pretstavuva ponderirana vrednost na indeksite na a) kvalitetot na makroekonomskoto okru`uvawe (Macroeconomic Environment Index), b) kvalitetot na javni te institucii (Public Institutions Index) i v) tehnologijata { to se primenuva od strana na delovni te subjekti vo edna ekonomija (Technology Index); i (2) indeksot na delovnata konkurentnost (Business Competitiveness Index-BCI) koj pretstavuva ponderirana vrednost na a) indeksot na delovni te operacii i strategii (Company Operations and Strategy) i b) indeksot na kvalitetot na nacionalno del ovno okru`uvawe (Quality of the National Business Environment).

Vo odnos na razvojnata konkurentnost, Makedonija e rangirana na 84. mesto, pri { to spored indeksot na kvalitetot na makroekonomskoto okru`uvawe Makedonija go zazema 77. mesto pome|u 104 zemji vo svetot. Spored indeksot na kvalitetot na javni te institucii, Makedonija se nao|a na 92. mesto, a spored tehnologijata { to se primenuva od strana na delovni te subjekti, Makedonija e na 76. mesto. Pri toa, treba da se naglasi deka ulogata na tehnologijata vo procesot na rastot se razlikuva od zemja do zemja, vo zavisnost od dostignatoto nivo na tehnolo{ki razvoj na zemjata. Taka, ako inovaciite se klu~ni za [vedska, toga{ za Makedonija e mnogu pozna~ajno pri fa}aweto na stranski tehnologi i, odnosno transferot na posovremeni tehnologi i, naj~esto pri dru`en na procesot na vlez na stranski direktni investicii vo zemjata. Spored toa, za makedonski ot rast, i voop{to, za ekonomii te vo

tranzicija, odlučiva-ko zna-ewe imaat kvalitetot na institucijete i makroekonomskoto okru`uvawe, odnosno zdravite makroekonomski fundamenti imaat primarno zna-ewe za postignuvawe povišokinivoa na rast.

Spored indeksot na delovnat a konkurentnost, Makedonija e rangirana kako 83. zemja, a vo tie ramki spored indeksot na delovnite operacii i strategii go zazema 84. mesto, dodeka spored indeksot na kvalitetot na nacionalnoto delovno okru`uvawe Makedonija e na 82. mesto. Imeno, indeksot na delovnata konkurentnost ocenuva dve specifi~ni oblasti koi { to se kriti~ni za delovnoto okru`uvawe vo sekoja zemja: 1) sofisticiranosta na operativnite praktiki i strategii na kompanijete i 2) kvalitetot na mikroekonomskoto delovno okru`uvawe vo koe nacionalnite kompaniigi ostvaruvaat svoite aktivnosti.

* Vo I zveštajot za globalnata konkurentnost, konkurentnosta na Makedonija zapo~na da se ocenuva od 2003 godina.

I zvor: World Economic Forum, Executive Summary.

II. Monetarni dvi`ewa vo Republika Makedonija**Osnovni monetarni indikatori**

	30.09.2004	Kvartal na promena		Godi { na promena	
	godina	vo mil. denari	vo mil. denari	vo %	vo mil. denari
Primarni pari	16,222	-108	-0.7	-212	-1.3
Gotovi pari vo optek	13,312	-12	-0.1	266	2.0
Depozitni pari	13,015	189	1.5	1,148	9.7
Pari-na masa M1	26,327	177	0.7	1,414	5.7
Pari-na masa M2 - denarski del	45,783	1,679	3.8	6,891	17.7
Pari-na masa M2	84,781	3,875	4.8	14,079	19.9
Pari-na masa M4	89,387	3,951	4.6	13,855	18.3
Vkupni depoziti	63,060	3,774	6.4	12,441	24.6
Kratkoro~ni	58,454	3,698	6.8	12,665	27.7
Dolgoro~ni	4,606	76	1.7	-224	-4.6
Denarski	22,593	1,630	7.8	5,277	30.5
Devizni	40,467	2,144	5.6	7,164	21.5
Vkupni plasmani na bankite	59,043	2,948	5.3	11,362	23.8
Denarski	50,129	2,092	4.4	9,316	22.8
Devizni	8,914	856	10.6	2,046	29.8
	vo %	vo procentni poeni			
		kvartal na promena	godina na promena		
Kamatna stopka na blagajni~ki zapisi (28 dena)	9.0	1.0	2.0		
Prose~na ponderirana kamatna stopka na pazarot na pari	6.8	0.3	-0.6		
Ponderirani aktivni kamatni stapki na bankite	12.2	-0.3	-3.1		
Ponderirani pasivni kamatni stapki na bankite	6.5	0.0	-0.9		

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija

2.1.

Monetarno regulirawe

Vo soglasnost so primenuvanata monetarna strategija, postavenosta na monetarnata politika e determinirana od potrebata za odr`uvawe na stabilnosta na nominalni ot devizen kurs na denarot vo odnos na evroto. Sledstveno, i vo tretiot kvartal od 2004 godina intenzitetot i nasokata na dejstvuvawe na monetarnite instrumenti bea determinirani od sostojbite na devizni ot pazar i oscilacii te vo likvidnosta na bankarski ot sektor (glavno pod vlijani e na avtonomnite faktori). Vakvata postavenost na monetarnata politika ovozmo`i odr`uvawe na stabilnosta na devizni ot kurs na denarot vo odnos na evroto i so toa, pri donese za odr`uvawe na cenovnata stabilnost.

Kvartalната analiza (septemvri 2004 godina / juni 2004 godina) poka`uva voobi`aeni sezonski dvi`ewa na faktori te koi deluvaat vrz likvidnosta na bankarski ot sistem. Taka, soglasno so povisokite prilivi na devizni sredstva (karakteristi`ni za tretiot kvartal od godinata, glavno determinirani od prilivite na menuva`ki ot pazar) i potrebata od pogol ema denarska likvidnost na bankite, deviznite transakcii na NBRM deluvaa vo nasoka na kreirawe likvidnost. Kreiranata likvidnost preku deviznite transakcii be`e neutralizirana preku kontinuiranoto zgolemuvawe na denarski te dr`avni depoziti, kako i preku aukcii te na blagajni`ki zapisi na NBRM. Vo uslovi na nezna`itelna kvartal na promena na gotovite pari vo optek, tie nema pogolem likvidnos en efekt.

Tabela 1
Kreirawe i povl ekuvawe likvidnost
(vo milioni denari)

	30.06.2004	Promeni po meseci			Vkupno	30.09.2004
	godina	juli	avgust	septemvri		godina
Likvidnost na bankite	3.006	-22	168	-242	-96	2.910
Kreirawe likvidnost					1.840	
1. Neto devizna aktiva	40.828	-314	2.382	-240	1.828	42.656
2. Gotovi pari vo optek	13.324	-965	780	197	12	13.312
Povl ekuvawe likvidnost					-1.936	
1. Neto doma` na aktiva	-20.454	950	-1.669	-261	-980	-21.434
2. Blagajni`ki zapisi na NBRM	4.009	349	-1.323	86	-888	4.897
3. Ostanato	35	-42	-2	-24	-68	103

Povisoka prose-na dnevna likvidnost na bankite vo tretiot kvartal od 2004 godina

Prose`nata dnevna likvidnost na bankarski ot sistem vo tretiot kvartal od 2004 godina iznesuva`e 3.641,6 milioni denari i vo odnos na prethodni ot kvartal zabele`a zgolemuvawe od 111,9 milioni denari, ili za 3,2%. I maj}i go predvid povisoki ot prose`en iznos na dr`avni denarski depoziti i, vo prosek, povisokata pobaruva`ka za gotovi pari, pozitivnata kvartal na dinamika na prose`nata dnevna likvidnost go reflektira efektot od deviznite transakcii i, vo prosek, poniski ot interes za investirawe vo blagajni`ki zapisi. Analiziraj}i spored dinamika, vo juli 2004 godina be`e registriran najnizok prose`en dneven iznos na likvidnost (3.549,3 milioni denari), glavno kako rezultat na kumuliraweto sredstva na denarskata smetka na dr`avata i zgolemenata pobaruva`ka za gotovi pari. Porastot na prose`nata likvidnost registriran vo avgust 2004 godina (3.558,5 milioni denari) vo celoste determiniran od neto-otkupot na devizi na devizni ot pazar od strana na NBRM. Deluvaweto na deviznite transakcii vo nasoka na neto-otkup¹⁷ na devizi na devizni ot pazar

¹⁷ Se odnesuva na transakcii te na NBRM na devizni ot pazar, odnosno transakcii te so dr`avata i so bankite. Pritoa, deviznite transakcii so dr`avata nemaat direkten likvidnos en efekt. I meno, nivnoto vlijanie vrz

beže dominantno i vo septemvri 2004 godina. I meno, kreirana ta likvidnost vrz ovaa osnova, kombinirana so namalenata pobaruvačka za gotovi pari, rezultira so ostvaruvawe na najvisoko prosečno mesečno nivo na likvidnost vo tretiot kvartal od 3.822,9 milioni denari. Na krajot na septemvri 2004 godina, vkupnata likvidnost na bankite iznesuvače 2.910 milioni denari, što pretstavuva namaluvawe od 96 milioni denari, ili za 3,2% vo odnos na krajot od prethodniot kvartal.

Vo tekot na tretiot kvartal, NBRM izvrši i poveќе promeni kaj instrumentot zadolitelna rezerva. Taka, vo tekot na juli 2004 godina (13.07.2004 godina) beže zgolemen procentot na dozvoleno dnevno koristewe na zadolitelna rezerva od 60% na 80%, što obezbeduva poefikasno nadmiruvawe na likvidnosnite fluktuacii predizvikani od dvičeweto na avtonomnite faktori i sledstveno, poefikasno upravuvawe so likvidnosta od strana na bankite. Vo soglasnost so trendot na namaluvawe na kamatnite stapki vo bankarskiot sistem, na krajot na juli (29.07.2004 godina) NBRM izvrši prilagoduwanje na stapkata na nadomest na zadolitelna rezerva vo denari¹⁸, odnosno ja namali od 4% na 2%. Ponatamočo usovruvawe na ovoj monetaren instrument beže napraveno vo septemvri 2004 godina (09.09.2004 godina) so utvrduvawe na fiksen iznos na učestvo na gotovinata vo blagajna kojmo`e da se koristi za ispolnuvawe na obvrskata za zadolitelna rezerva. Pritoa, istovremeno se izvrši namaluvawe na maksimalniot iznos na gotovina od blagajna što mo`e da se koristi za ispolnuvawe na obvrskata od 60% na 30% od obvrskata za zadolitelna rezerva.

Promenite vo instrumentariumot na NBRM rezultiraa so ponatamočo namaluvawe na izdvoeniot višok nad obvrskata za zadolitelna rezerva i poefikasno upravuvawe so likvidnosta od strana na bankite. Taka, vo tretiot kvartal, višokot likvidni sredstva na bankite nad obvrskata za zadolitelna rezerva¹⁹ (vo denari) vo prosek iznesuvače 12% i vo odnos na prosečniot višok na likvidnost od prethodniot kvartal, toa pretstavuva namaluvawe od 4,7 procentni poeni. Pritoa, ostvareniot višok nad obvrskata vo celost se dolina na višokot na gotovina vo blagajna, što ukauva na pozitivni promeni vo likvidnosnoto upravuvawe na bankite. Od dinamički aspekt, vo juli procentot na ispolnuvawe na obvrskata za zadolitelna rezerva beže nad prosekot (13,7%), a vo avgusti septemvri beže relativno stabilen i pod kvartalniot prosek (11,4% i 11,1%, soodvetno).

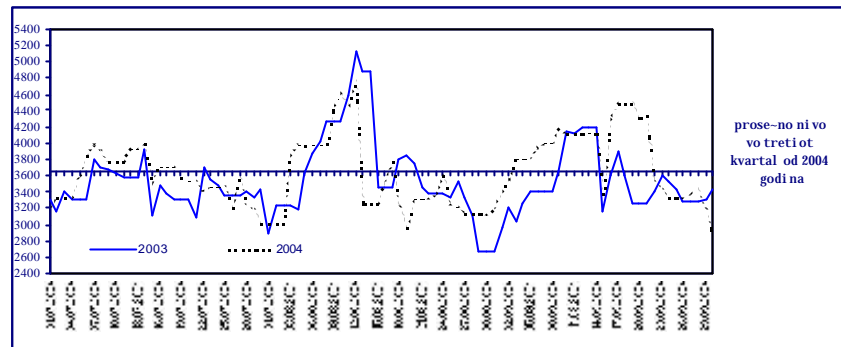
denarskata likvidnost se sogleduva indirektno preku promenata na trezorskata сметka kaj NBRM.

¹⁸ Stapkata na nadomest na zadolitelna rezerva se presmetuva kako ponderiran prosek od kamatnite stapki što gi plašaat bankite na depozitite vklučeni vo osnovnata za presmetka na obvrskata za zadolitelna rezerva.

¹⁹ Kako period na održuvawe (ispolnuvawe) na obvrskata za zadolitelna rezerva na bankite se smeta periodot od 11. vo tekovniot do, 10. vo sledniot mesec.

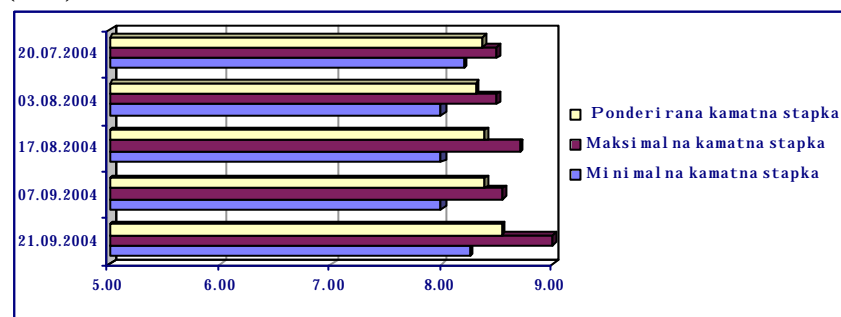
Grafikon 14
Dnevna likvidnost na banki te
(vo milioni denari)

**Kreirawe likvidnost
preku intervencije na
NBRM na devizni ot
pazar**

Vo soglasnost so voobi-teni sezonski faktori, kako i so potrebata za pogoloma denarska likvidnost, vo tretiot kvartal od godinata intervencije na NBRM na devizni ot pazar deluvaa vo nasoka na kreirawe likvidnost. I meno, vo uslovi na povisoka ponuda od pobaruva-ka za devizi, NBRM intervenira na devizni ot pazar so neto-otkup na devizi. So toa, taa uspe{no gi neutralizira pritiosoci te na devizni ot pazar i ja odr`a stabilnosta na devizni ot kurs na denarot. Pritoa, najvisok neto-otkup na devizi be{e realiziran vo avgust, kako kombiniran efekt od sezonskite platnobilansni dvi`ewa i promenetata postavenost na monetarnata politika vo sredinata na mesecot (zgol emuvawe na kamatnata stapka na blagajni-ki zapisi za 0,5 procentni poeni).

Grafikon 15
Kamatni stapki na aukciite na kratkoro-ni dr`avni hartii od vrednost (dostasuvawe od tri meseci)
(vo %)

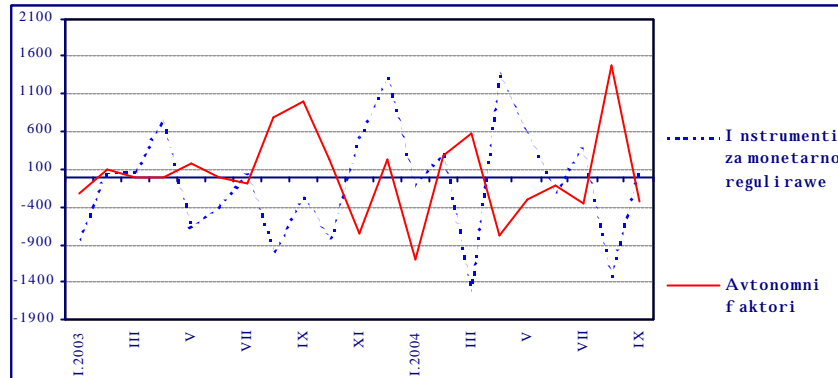
**Vo tretiot kvartal,
denarski te depoziti na
dr`avata kaj NBRM
pretstavuvaa tek na
povlekuvawe na
likvidnost...**

Denarski te depoziti na dr`avata kaj NBRM, bea povisoki za 1,5 pati na krajot na septemvri 2004 godina vo odnos na krajot na prethodniot kvartal. Pritoa, vo tekot na kvartalot be{e registrirano kontinuirano kumulirawe sredstva, delumno kako efekt od potrebata za povisok iznos na sredstva vo naredniot period (zaradi isplatata na redovnata rata na dr`avni te obrvznic za staroto devizno {tedewe) i od nerealiziranite buxetski tro{ewa. Vo soglasnost so planiranata ramka za odr`uvawe aukcii na dr`avni zapisi, vo tekot na kvartalot bea odr`ani {est aukcii so vkupna realizacija od 1.978,5 milioni denari. Pritoa, vo uslovi na niska pobaruva-ka (najniska vo tekot na kvartalot), na poslednata aukcija na dr`avni zapisi be{e ostvarena najvisoka kamatna stapka (8,54%). Prose-nata ponderirana kamatna stapka vo tretiot kvartal iznesuva{e 8,4%.

Grafikon 16

Monetarni instrumenti i avtonomni faktori na kreiranje i povlekuvawe likvidnost*
(mese~ni promeni vo milioni denari)

*Pozitivna promena-kreirawe likvidnost; negativna promena-povlekuvawe likvidnost.

... kako i aukciite na blagajni~ki zapisi na NBRM

Vo tretiot kvartal od 2004 godina, blagajni~kite zapisi deluvaa vo nasoka na povlekuvawe likvidnost, pri {to kumulativno povle~enata likvidnost iznesuva {e 888 milioni denari. Vakviot kvartalen tek be {e determiniran od povi soki ot interes za vlo`uvawe vo blagajni~ki zapisi vo avgust 2004 godina, kako kombiniran efekt od kreiranata likvidnost preku deviznite transakcii i promeni te vo kamatnata politika na NBRM. I meno, i pokraj povi soki te prilivi na devizni sredstva (voobi~aeni za ovoj period od godinata), o~ekuvawata za poekspanzivna buxetska potro {uva~ka i povi soka pobaruva~ka za devizi vo posledni ot kvartal od 2004 godina, uslovi ja potreba od promena vo postavenosta na monetarnata politika. Taka, vo tekot na tretiot kvartal be {e izvr {eno zgolemuvawe na kamatni te stapki na blagajni~ki te zapisi za 0,5 procentni poeni vo dva navrata (na 16.08.2004 godina i 28.09.2004 godina), so {to kamatni te stapki na blagajni~ki te zapisi so dostasuvawe od sedum dena i 28 dena iznesuvaa 6% i 9%, soodvetno. So toa, NBRM ja zgolemi atraktivnosta za vlo`uvawe vo denarski sredstva i pridonese za odr`uvawe na povolni te dvi`ewa na devizni ot pazar. Promeni te vo kamatni te stapki na blagajni~ki zapisi soodvetno se reflektiraa i preku povi soka prose~na ponderirana kamatna stapka, koja vo septemvri 2004 godina iznesuva {e 7,66% (7,55% vo juni 2004 godina).

Intenzivirana aktivnost na institucionalizirani ot pazar na pari

Prose~ni ot promet na likvidni sredstva na institucionalizirani ot pazar na pari vo tretiot kvartal od 2004 godina iznesuva {e 1.108,2 miliona denari i vo odnos na prosekot od prethodni ot kvartal e ponizok za 13,2%. Pritoa, vo tekot na kvartal ot najni zok promet be {e realiziran vo septemvri, koj voedno pretstavuva i najni zok ostvaren promet od po~etokot na godinata.

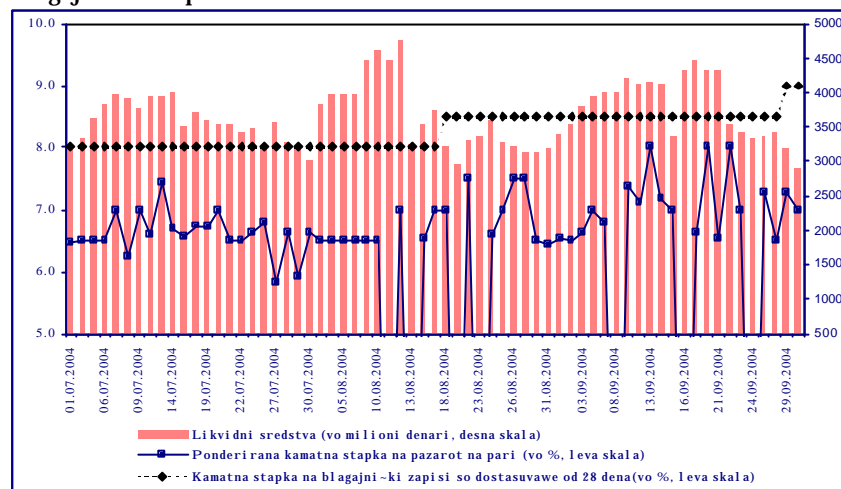
Vo tretiot kvartal, ponudata na likvidni sredstva ja nadmi na pobaruva~kata i vo prosek be {e povi soka za 9%. Analiziraj}i spored dinamikata, odstapuvawe od prosekot be {e registrirano edinstveno vo juli, koga pobaruva~kata ja nadmi na ponudata (za 6,7%), {to rezultira so ostvaruvawe na povi soka prose~na ponderirana kamatna stapka od 6,7% (6,6% vo juni). Zgolemuvaweto na kamatnata stapka na blagajni~ki zapisi vo vtorata polovina od avgust soodvetno se odrazi i vrz kamatnata stapka na pazarot na pari. Sepak, povi sokata ponuda od pobaruva~ka na sredstva vo sistemot generira poniska prose~na ponderirana kamatna stapka na pazarot na pari, koja vo avgust 2004 godina iznesuva {e 6,6%. Promenetata postavenost na instrumentite na

monetarnata politika vo celost se odrazi vo septemvri, koga i pokraj povisokata ponuda na sredstva beže ostvarena povisoka prose~na kamatna stapka na pazart na pari (od 6,8%). Vo prosek, vo tretiot kvartal od 2004 godina, prose~nata ponderirana kamatna stapka na pazart na pari iznesuva{e 6,7% i vo odnos na prethodniot kvartal e re~isi nepromeneta (zgolemuwawe od 0,1 procenten poen). Od aspekt na ro~nosta na transakcii te, dominantno u~estvo imaat transakcii te so ro~nost do eden den (vo tretiot kvartal ni vnoto prose~no u~estvo vo vkupniot promet iznesuva{e 78%). Vo tekot na tretiot kvartal, neposrednoto bilateralno trguwawe na banki te so likvidni sredstva vo prosek iznesuva{e 799,1 mil ion denari (kvartal en pad od 15,8%).

Grafikon 17

Dvi`ewe na kamatnite stapki na pazart na pari, aukcii na blagajni ~ki zapisi i likvidni sredstva na banki te*

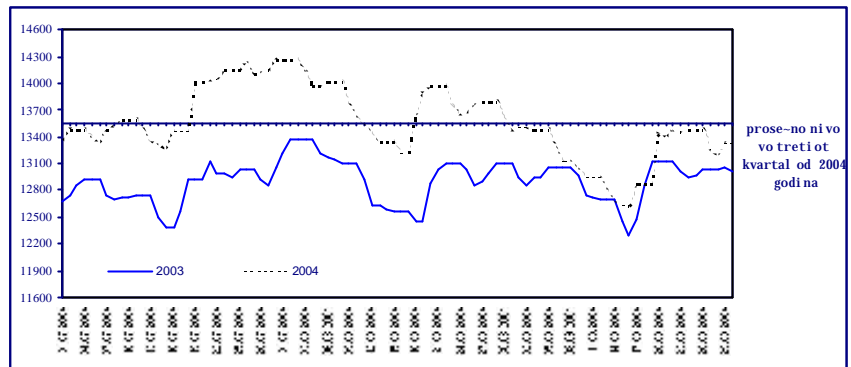
* Vo odredeni denovi od mesecot na pazart na pari ne se registrirani transakcii i kamatna stapka.

Stabi lna pobaruva~ka za gotovi pari

Na kvartal na osnova (tret kvartal vo odnos na vtor kvartal) gotovite pari vo optek bea re~isi nepromeneti, odnosno zabele`aa nezna~itelno namaluwawe od 12 mil ion denari. Analizirajji sporedi nami kata, najvisoko ni vo na gotovi pari vo optek vo tekot na tretiot kvartal beže zabele`ano vo juli 2004 godina. Pritoa, zgolemenata pobaruva~ka za gotovi pari pretstavuva{e kombini ran efekt od isplatata na tekovnite transferi i sezonski te preferenci za raspolagawe so gotovi na (peri od na godi {ni odmori i prazni kot I linden). Vo avgusti septemvri, pobaruva~kata za gotovi pari se namali, taka {to na krajot na septemvri 2004 godina gotovite pari vo optek iznesuvaa 13.312 mil ion denari. Od aspekt na prose~nata dnevna sostojba, re~isi i denti ~no ni vo e registri rano vo juli i vo avgust (13.739,1 mil ion denari i 13.749,3 mil ion denari), dodeka vo septemvri, prose~noto nivo beže ponisko i iznesuva{e 13.190 mil ion denari.

Grafikon 18

Dnevna dinamika na gotovite pari vo optek
(vo milioni denari)

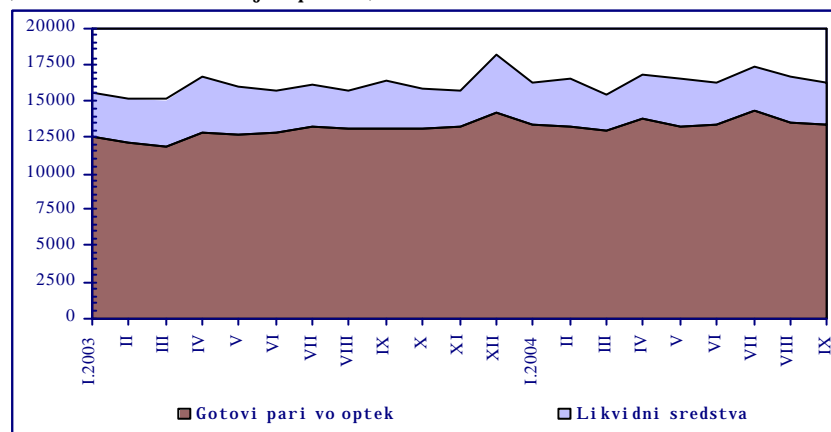
**Primarnite pari
nezna~itelno poniški
vo odnos na
prethodniot kvartal**

Na krajot na septemvri 2004 godina, vo odnos na krajot na juni 2004 godina, primarnite pari bea poniški za 0,7%. Kvartalnoto namaluvawe na primarnite pari se dol`i na nezna~itelna kvartalna promena na gotovite pari vo optek i poniškoto nivo na likvidnost. Vo odnos na isti ot mesec od prethodnata godina, primarnite pari se poniški za 1,3%.

Grafikon 19

Primarni pari

(vo milioni denari, kraj na peri od)

* Likvidni te sredstva na banki te ja opfa}aat smetkata na banki te kaj NBRM i gotovinata vo blagajna na banki te.

2.2.

Monetarni agregati

Vo uslovi na re~isi nepromeneta pobaruva~ka za gotovi pari, povi sokoto nivo na transakcionite depoziti i porastot na {tedeweto vo bankarski ot sistem se glavni determinanti na dvi`eweto na monetarnite agregati vo tretiot kvartal od 2004 godina.

**Kvartalen porast na
depozitni te pari, pri
re~isi nepromeneto nivo
na gotovi pari vo optek**

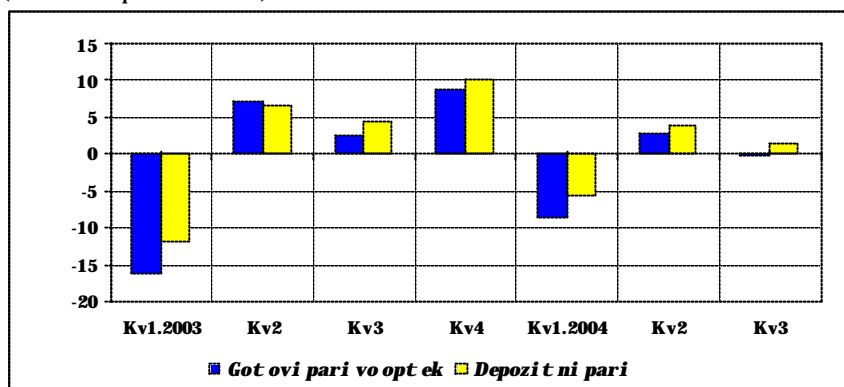
Na krajot na tretiot kvartal od 2004 godina, nivoto na gotovite pari vo optek, vo odnos na krajot od prethodni ot kvartal, e re~isi nepromeneto (minimalen pad od 0,1%), reflektiraj}i gi divergentnite dvi`ewa vo kvartal ot. Taka, visoki ot sezonski porast na gotovite pari vo optek vo juli 2004 godina (determiniran od preferencii te na naseleni eto za raspolagawe so gotovina za vreme na godi {nite odmori i pred praznikot I linden) be}e neutral iziran so namalenata pobaruva~ka za gotovina vo naredni te dva meseca. Od druga strana, depozitni te pari zabele`aa kvartalen

porast (od 1,5%), koj vo celost e determiniran od porastot na depozitni te pari na preprijatijata (kako dominantna kategorija vo vkupni te depozitni pari, so prosečno u-estvo vo tretiot kvartal od 65,3%). Sredstvata na transakcijske smetki na naseleni eto zabele`aa kvartalno namaluvawe od 7,5%. Vo soglasnost so vakvite dvi`ewa, na krajot na tretiot kvartal, vo odnos na prethodniot kvartal, pari`nata masa M1 zabele`a porast od 0,7%. Od aspekt na me|ugodi`nata dinamika, intenzivniot porast na depozitni te pari od 9,7% i porastot na gotovite pari vo optek od 2% determiniraa godi`en porast na monetarni ot agregat M1 od 5,7%.

Grafikon 20

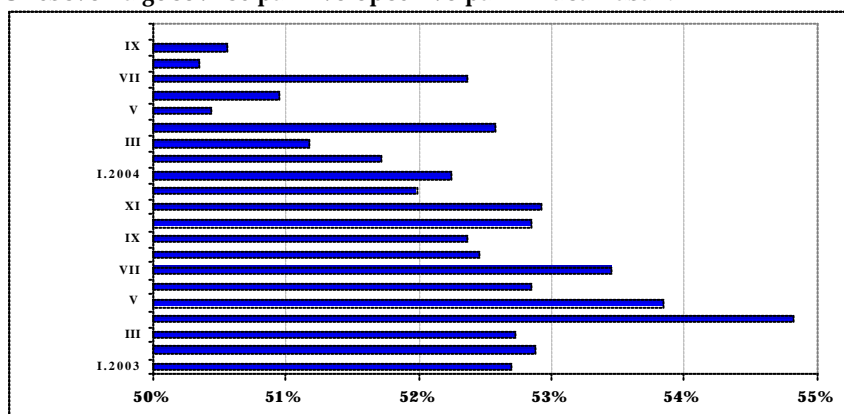
Kvartal na dinamika na gotovite pari vo optek i depozitni te pari (kvartalni promeni vo%)

Vo tretiot kvartal od 2004 godina, prosečno u-estvo na gotovite pari vo optek vo pari`nata masa M1 iznesuva`e 51,1%, to pretstavuva namaluvawe od 0,2 procentni poena vo odnos na prethodniot kvartal. Vo odnos na isti ot kvartal od 2003 godina, prosečno u-estvo na gotovite pari e ponisko za 1,7 procentni poeni. Vo soglasnost so vakvite dvi`ewa, prosečni ot monetaren multiplikator na pari`nata masa M1 vo tretiot kvartal od 2004 godina se zadr`a na nivoto od prethodni ot kvartal (1,60, dodeka vo isti ot kvartal od prethodnata godina iznesuva`e 1,54).

Grafikon 21

U-estvo na gotovite pari vo optek vo pari`nata masa M1

Porastot na pari`nata masa M1 i povi sokiot depoziten potencial na bankite na krajot na tretiot kvartal od 2004 godina rezultiraa so kvartal en porast na monetarni te agregati M2 i M4. Pri toa, vo uslovi na zna`itel en porast na kratkoro`ni ot depoziten potencial i umereno stesnuvawe na dolgoro`nata depozitna baza, pari`nata masa M2 zabele`a pointenziven porast sporedeno so porastot na pari`nata masa M4 (4,8% i 4,6%, soodvetno). Pri toa,

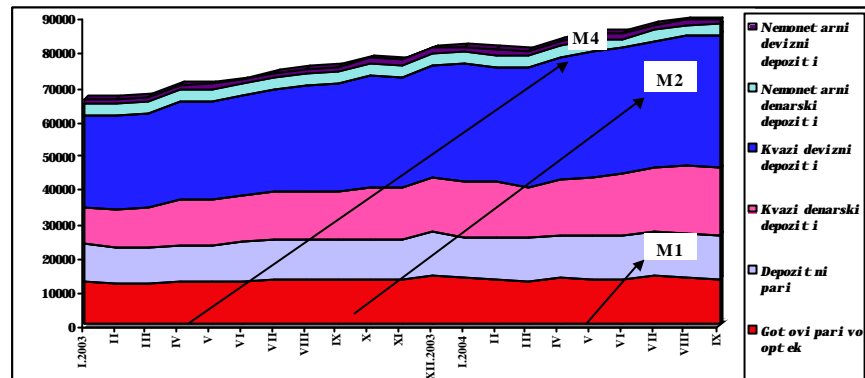
Povisoko nivo na monetarni te agregati na kvartal na i na godi`na osnova

monetarni te multiplikatori na pari~nata masa M2 i na pari~nata masa M4 na krajot na tretiot kvartal dostignaa 5,23 i 5,51, soodvetno, sporedeno so 4,95 i 5,23, soodvetno, vo prethodniot kvartal (vo isti ot kvartal od 2003 godina tie iznesuvaa 4,30 i 4,60, soodvetno). Visoki ot godi{ en porast na kratkoro~nite depoziti (pri registriran pad na dolgoro~noto { tedewe) be{ e glavna determinanta na pozitivnata me|ugodi{ na dinamika na monetarni te agregati M2 i M4 (od 19,9% i 18,3%, soodvetno).

Grafikon 22

Komponenti na monetarni te agregati
(vo milioni denari)

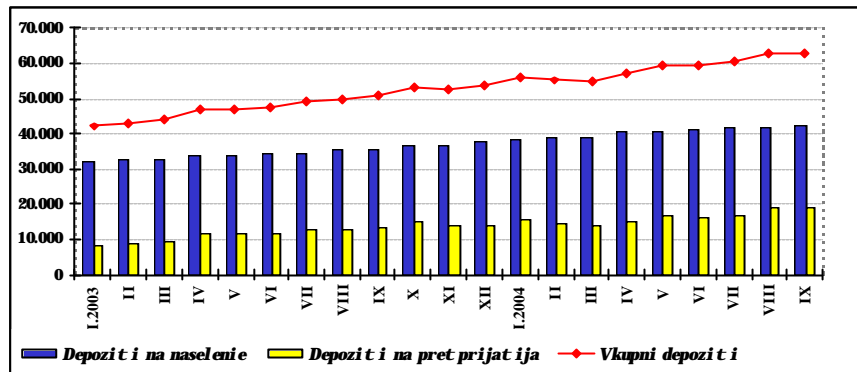
Kontinuirano zglenuvawe na vkupni ot depoziten potencijal

Kontinuiraniot raste~ki trend na vkupni ot depoziten potencijal na bankarski ot sistem, zapo~nat od april 2004 godina prodol`i i vo tretiot kvartal od 2004 godina. Taka, na krajot na septemvri, vkupni te depoziti na ndr`avni ot sektor²⁰ dostignaa 63.060 milioni denari, { to pretstavuva kvartalno zglenuvawe od 6,4%. Od aspekt na ro~nata struktura, kratkoro~nite depoziti se povi soki na kvartal na osnova za 6,8% (pri istovremen porast na denarski te i devizni te depoziti za 8,4% i za 6%, soodvetno). Dolgoro~ni ot depoziten potencijal na banki te ostvari kvartalen porast od 1,7%, pri registrirani divergentni dvi`ewa vo negovata valutna struktura (porast na denarski te depoziti za 4,3% i pad na devizni te depoziti za 3,4%). Pritoa, vo ro~nata struktura na vkupni te depoziti ne bea registrirani pozna~itelni pomestuvawa. Taka, i ponatamu dominantno u~estvo i maat kratkoro~ni te depoziti, ~ij prosek vo tretiot kvartal iznesuva 92,6%. Od valuten aspekt, pointenziven kvartalen porast od 7,8% ostvarija denarski te depoziti, dodeka devizni te depoziti bea povi soki za 5,6%. Sepak, i ponatamu strukturnoto u~estvo na devizni te depoziti vo vkupnata depozitna struktura e pogolemo od u~estvoto na denarski te depoziti i vo analizirani ot period vo prosek iznesuva 64,2%. Na godi{ na osnova, vkupni te depoziti na ndr`avni ot sektor se povi soki za 24,6%, reflektiraj}i go visoki ot porast na kratkoro~ni te depoziti (za 27,7%).

²⁰ Vkupni te depoziti na ndr`avni ot sektor opfa}aat kratkoro~ni i dolgoro~ni (denarski i devizni) depoziti na ekonomski te subjekti (bez depozitni te pari).

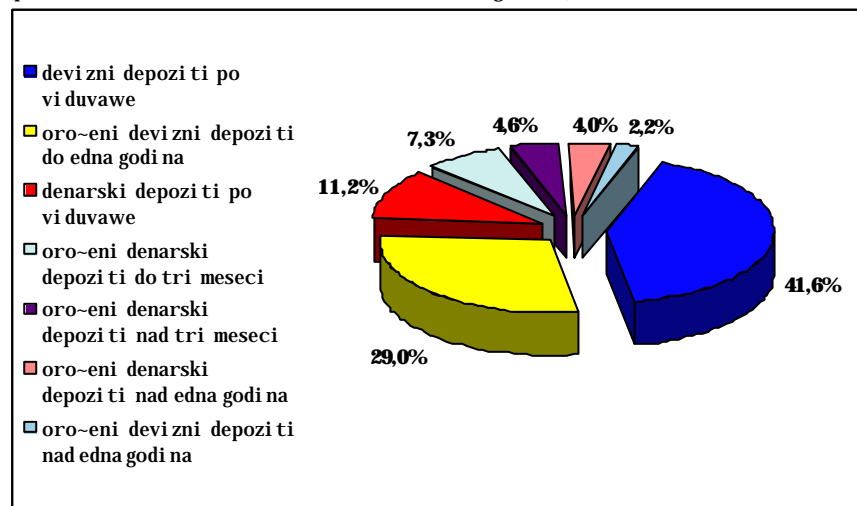
Grafikon 23
Dinamika na depozite
(vo milioni denari)

Kvartalen porast na depozite na naseleni eto od 1,8%...

Na krajot na tretiot kvartal od 2004 godina, vo odnos na prethodni ot kvartal, depozite na naseleni eto bea povi soki za 731 milion denari, ili za 1,8%. Od aspekt na ro-nosta, kratkoro-nite depoziti zabe`aa kvartalno zgolemuwawe od 1,7%, pri povi sok iznos na oro-eni denarski depoziti do tri meseci, devizni depoziti po viduwawe i oro-eni devizni depoziti do edna godina. Pritoa, kratkoro-nite depoziti se dominantna kategorija vo vkupnata struktura na depozite na naseleni eto, so prose~no u-estvo od 93,8% vo tretiot kvartal od 2004 godina. Kaj dolgoro~ite depoziti be{e registriran kvartalen porast od 2,4%, kako odraz na zgolemenoto dolgoro~no denarsko i devizno {tedewe. Od aspekt na valutnata struktura, deviznite depoziti (~ie prose~no u-estvo vo vkupnite depoziti na naseleni eto vo analizi rani ot peri od iznesuva 72,9%) bea povi soki za 4,1%, dodeka denarski te depoziti zabe`aa namaluwawe od 4,1%. Na godi{na osnova, vkupnite depoziti na naseleni eto ostvarija zabe`itel en porast od 19%, koj glavno go odrazuva povi sokoto ni vo na kratkoro~nite depoziti.

Grafikon 24
Struktura na depozite na naseleni eto
(prose~no u-estvo vo tretiot kvartal od 2004 godina)

...pri point enziven porast na depozite na pretprijata

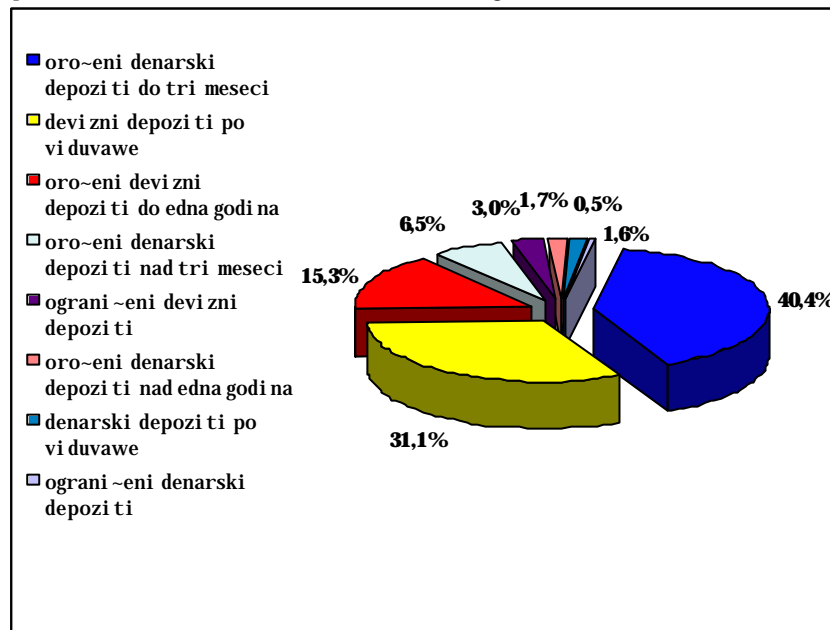
Depozite na pretprijata na krajot od tretiot kvartal vo odnos na prethodni ot kvartal se povi soki za 18,3%. Od ro-en aspekt, kratkoro~nite depoziti (kako dominantna kategorija vo vkupnite depoziti na pretprijata so prose~no u-estvo od 94,8%) bea povi soki na kvartalna osnova za 19,5%. Vakvata dinamika na kratkoro~nite depoziti proi zle guwa od povi soki ot i znos na oro-eni

denarski depoziti do tri i nad tri meseci, dodeka depoziti te po viduvawe (vo doma{ na i vo stranska valuta) zabele`aa kvartalno namaluvawe. Od druga strana, kaj dolgoro~nite depoziti be{e registri ran mi ni malen pad, glavno determi ni ran od poni ski ot i znos na ograni ~eni te devizni depoziti. Analizata na valutnata struktura uka`uva na pointenzi ven porast na denarski te depoziti (za 26%), nasproti porastot na devizni te depoziti (od 11,1%). Na godi{ na osnova, depozitite na pretprijatijata bea zna~itelno povi soki za 42,8%, pri registri ran porast vo re~isi si te kategorii na depoziti.

Grafikon 25

Struktura na depozitite na pretprijatijata
(prose~no u~estvo vo tretiot kvartal od 2004 godina)

2.3.

Plasmani i kamatni stapki na bankite

Kontinuiranoto pro{iruvawe na depozitnata baza na bankite i namaluvaweto na aktivni te kamatni stapki pri donesoza ponatamo{no i intenzi vi rawe na kreditnata aktivnost na bankite.

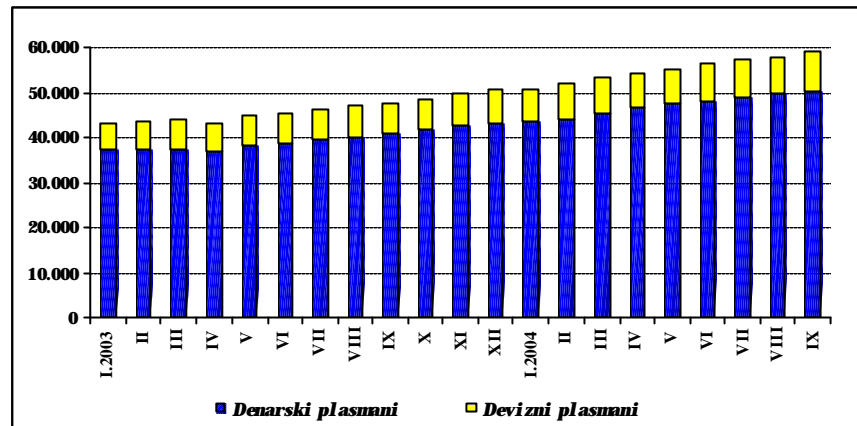
Prodol`itrendot na porast na plasmanite na bankite

Taka, bankite prodol`ija da go nadopolnuvaat finansi ski ot potencijal na nedr`avni ot sektori vo tekot na tretiot kvartal od 2004 godina. Pri toa, vkupnite plasmani na bankite na krajot na septemvri iznesuvaa 59.043 milioni denari i vo odnos na krajot od prethodni ot kvartal se povi soki za 2.948 milioni denari, ili za 5,3%. Od ro~en aspekt, kaj dolgoro~nite plasmani be{e registri ran pointenzi ven kvartalen porast od 9,8%, dodeka kratkoro~nite plasmani bea povi soki za 2,3%. Analizirano od valuten aspekt, devizni te plasmani zabele`aa zna~itelan kvartalen porast od 10,6%, pri istovremeno zgolemuwawe na kratkoro~nite i dolgoro~nite devizni plasmani (za 9,9% i za 11,1%, soodvetno). Voedno, porast na kvartalna osnova zabele`aa i denarski te plasmani²¹ (4,4%), glavno kako odraz na povi soki ot i znos na odobreni dolgoro~ni denarski krediti (za 9,4%).

²¹ Vkl u~eni se i denarski te plasmani so devi zna kl auzula.

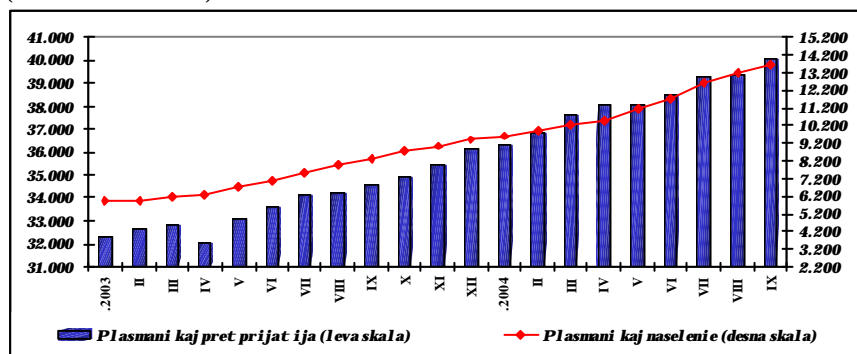
Grafikon 26

Ro-na i valutna struktura na plasmanite na banki te
(vo milioni denari)

**Zgledeno kreditirawe
na naseleni eto i
pretprijatijata**

Sektorski analizirano, na krajot na tretiot kvartal vo odnos na prethodniot kvartal, plasmanite kaj naseleni eto bea zna~itelno povi soki (za 14,4%), kako odraz na zgol emeni te devizni i denarski plasmani (za 2,4 pati i za 13,3%, soodvetno). Intenzivni ot porast na plasmanite kaj naseleni eto vo stranska valuta pretstavuva delumen efekt od liberalizacijata na deviznoto kreditirawe. I pokraj visoki ot porast na devizni te krediti na naseleni eto, ni vnoto u-estvo vo vkupnata struktura na plasmanite na banki te e nezna~itelno. Na krajot na septemvri 2004 godi na, plasmanite kaj pretprijatijata zabe`aa kvartal en porast od 2,9%, koj se dol `i na povi soki ot iznos na odobreni devizni i denarski krediti (za 10% i za 1,1%, soodvetno). Pri toa, denarski te plasmani kaj pretprijatijata so~i nuvaat najgol em del od vkupni te plasmani (vo analiziraniot kvartal vo prosek 59,1%), dodeka devizni te plasmani imaat ponisko u-estvo (od 15,6%). Na godi { na osnova, vkupni te plasmani na banki te se povi soki za 23,8%, pri istovremeno zgol emuvawe na denarski te i na devizni te plasmani (za 22,8% i za 29,8%, soodvetno). Me|ugodi { nata analiza poka`uva porast na plasmanite kaj pretprijatijata i kaj naseleni eto za 16% i za 63,9%, soodvetno.

Grafikon 27

Sektorska struktura na plasmanite na banki te
(vo milioni denari)

**Pozitivni pomestuvawa
vo kamatnata politika
na banki te vo tretiot
kvartal**

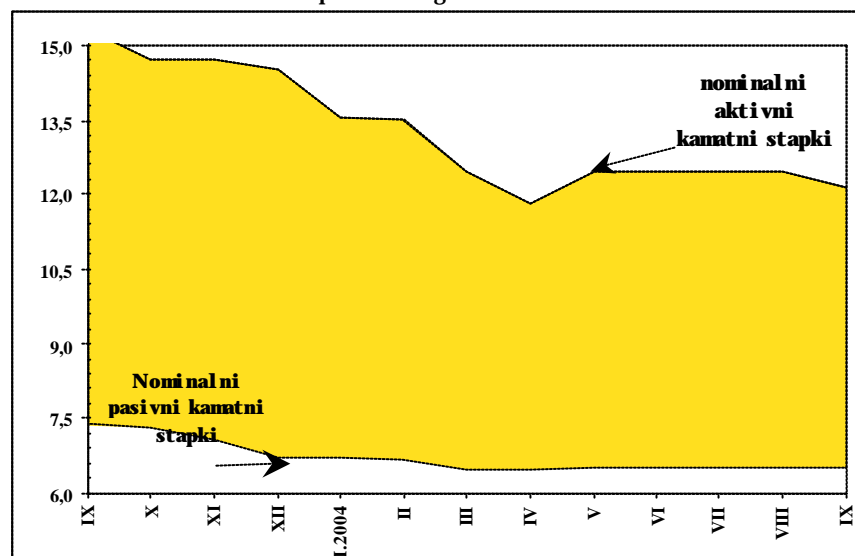
Vo domenot na kamatnata politika, tretiot kvartal od 2004 godi na se karakterizira so pozitivni pomestuvawa vo nasoka na namaluvawe na aktivni te kamatni stapki (na denarski te krediti). Taka, prose~nata ponderirana aktivna kamatna stapka na kratkoroni te denarski krediti vo septemvri 2004 godi na vo odnos na juni 2004 godi na zabe`a namaluvawe od 2,5 procentni poeni i se svede na 12,15%, dodeka prose~nata ponderirana pasivna kamatna

stapka na trimese~nite denarski depoziti se zadr`a na nivoto od prethodni ot kvartal. Vo soglasnost so vakvi te dvi`ewa, kamatnata margina od 5,9 procentni poeni registri rana vo juni se svede na 5,6 procentni poeni vo septemvri. Na godi{ na osnova (septemvri 2004 godina / septemvri 2003 godina), kamatnata margina e poniska za zna~itelni 2,3 procentni poeni. Prose~nata ponderirana kamatna stapka na kratkoro~nite devizni krediti zabele`a kvartalen pad od 0,2 procentni poeni i vo septemvri iznesuva{e 7,55%. Od druga strana, kamatnite stapki na trimese~nite devizni depoziti zabele`aa minimalno zgolemuwawe na kvartal na osnova (od 0,12 procentni poeni). Pritoa, vo septemvri kamatnata stapka na oro~enite trimese~ni depoziti vo evra se dvi`e{e vo interval od 1% do 3,4%, dodeka interval ot na kamatnata stapka na depoziti te vo dolari iznesuva{e 0,5% i 2,5%.

Grafikon 28

Ponderirani kamatni stapki i margini na bankite*

* Se odnesuvaat na denarski krediti i depoziti.

Pregled na berzanskata aktivnost vo tretiot kvartal od 2004 godina

Vkupni ot promet (bez blok-transakcii i dr`aven segment) ostvaren na Makedonskata berza na dolgoro~ni hartii od vrednost vo tekot na tretiot kvartal od 2004 godina iznesuva 717,6 milioni denari (porast od 3,7% vo sporedba so vtorigot kvartal od godinata). Prometot realiziran na oficijalni ot pazaren segment (koj so~inuva 68,9% od vkupni ot berzanski promet ostvaren so klasi~no trgovawe) iznesuva{e 494,4 milioni denari i na kvartal na osnova zabele`a pad od 12,3%. I meno, i pokraj registri rani ot kvartalen porast na trgovaweto so akcii na kotirani dru{tva na Makedonskata berza (od 21,4%), poitenzivni ot pad na prometot so obrvznici* (od 23,1%) determinira namaluvawe na vkupni ot promet ostvaren na oficijalni ot pazar na Berzata. Na neoficijalni ot pazar, obemot na trgovawe e povi sok za 93%. Pritoa, trgovani se akcii vo vrednost od 223,3 milioni denari, ili 31,1% od klasi~nato berzansko trgovawe (16,7% vo vtorigot kvartal), {to uka`uva na strukturno pomestuvawe na prometot na berzata vo nasoka na zgol emen obem na trgovawe so nekotirani hartii od vrednost.

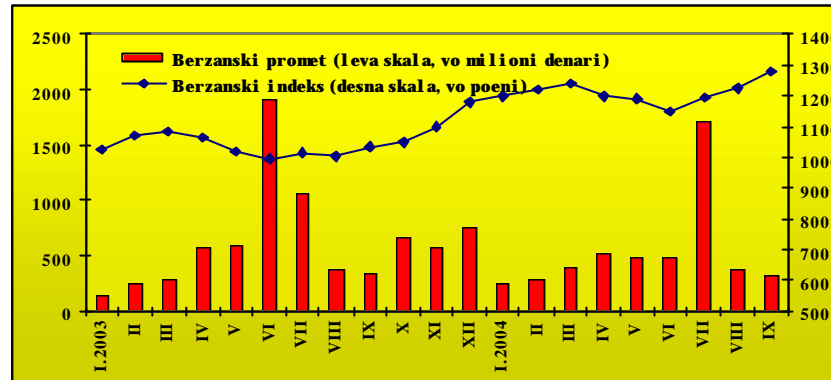
Na neoficijalniot pazar, re~isi i nema{e trgovawe so konvertibilni sertifikati izdadeni od dr`avata za obes{tetuvawe na {teda~ite od propadnatite {tedilnici. Vo tretiot kvartal od 2004 godina, trgovaweto so akcii, udeli i

pobaruwawa wo sopstwenost na dr`avata iznesuwa{ e 30,6 milioni denari i wo sporedba so prethodni ot kvartal od godi nata zabele`a porast od 3,7 pati. Blok-transakciite wo vkupni ot promet realiziran na berzata u~estvuva so 69,1%, nasproti 53,4% wo vtorig ot kvartal od 2004 godina, dostignuvaj{i vrednost od 1.674,6 milioni denari.

Vkupni ot berzanski promet (so blok-transakcii i dr`aven segment) wo tretiot kvartal od 2004 godina iznesuwa{ e 2.422,9 milioni denari (zgolemuwawe od 61,2% wo sporedba so vtorig ot kvartal od godi nata).

Berzanski promet i berzanski indeks (MBI)

Makedonski ot berzanski indeks (MBI), kako neponderiran indeks wo koj se vkl u~eni pette najl i kvindni obi ~ni akcii na dru{ tva koi kotiraat na of icijalni ot pazar i obvrznicata za staroto devizno { tedewe RM01, wo septemvri 2004 godi na iznesuwa{ e 1.278,9 poeni, { to wo sporedba so nivoto od juni 2004 godi na pretstavuva porast od 11,2%.

* Na sedni cata odr`ana na 20.09.2004 godi na, Vladata na Republika Makedonija donese Odluka za izmenuwawe na Odlukata za Vtora emisija na obvrznicata za denacionalizacija, so koja iznosot na izdadeni te obvrznicata od Vtorata emisija na obvrznicata za denacionalizacija se menuwa, od 39.000.000 evra na 39.500.000 evra.

I zvor: Makedonska berza na dolgoro~ni hartii od vrednost .

III. Nadvorenje notrgovski i devizni dvi`ewa vo Republ i ka Makedonija

Osnovni indikatori za nadvorenje notrgovski te i devizni te dvi`ewa

mesec	Iznos (milioni USD)	Mese-ni promeni vo %	I-IX. 2004 (milioni USD)	Promeni vo %	
				vo odnos na ist period od prethodnata godina	
Nadvorenje notrgovska razmena	IX.2004	373,6	3,7	3.206,7	21,0
Izvoz	IX.2004	149,6	8,8	1.176,0	19,1
Uvoz	IX.2004	224,1	0,5	2.030,7	22,1
Saldo	IX.2004	-74,5	-12,8	-854,7	26,5
					vo odnos na krajot od prethodnata godina
Nadvorenje en dolg na RM (na krajot na mesecot)	IX.2004	1.822,7	1,3		2,9
Devizen kurs na devizen pazar na krajot na mesecot (denari za edini ca stranska valuta)	IX.2004				
MKD / USD		49,86	-2,0		1,7
MKD / EVRO		61,44	0,3		0,2

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republ i ka Makedonija i Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

3.1.

Nadvore{ notrgovska razmena²²

Porast na stokovnat a razmena so stranstvo vo tretiot kvartal od 2004 godina

Vo tretiot kvartal od 2004 godina, obemot na stokovnat a razmena so stranstvo iznesuva{ e 1.141,7 milioni SAD dolari, { to vo odnos na isti ot period od 2003 godina pretstavuva porast od 28,6%. Povi sok ot obem na razmena vo tretiot kvartal se dol` i na istovremeni ot intenzi ven porast na izvozot i uvozot na stoki (za 30,9% i 27,1%, soodvetno).

Najvisok mese-en iznos na stokovnat a razmena so stranstvo vo juli 2004 godina

Od aspekt na mese-nata dinamika, porast na razmenata so stranstvo e zabele` an vo juli i septemvri. Pritoa, vo juli e registri ran najvisok mese-en iznos na nadvore{ notrgovska razmena (od 1996 godina, so iskl u- ok na mart 2000 godina) od 407,7 milioni SAD dolari, { to pred s{ se dol` i na intenzi vni ot mese-en porast na izvozot na stoki od 24,6%. Vo avgust, vkupnata razmena so stranstvo ostvari mese-en pad od 11,6%, reflektiraj} i go namaluvaweto na izvozot i uvozot na stoki determinirano od vlijani eto na sezonski faktori (mese-en pad od 11,5% i 11,7%, soodvetno).

Visok porast na izvozot i uvozot na stoki...

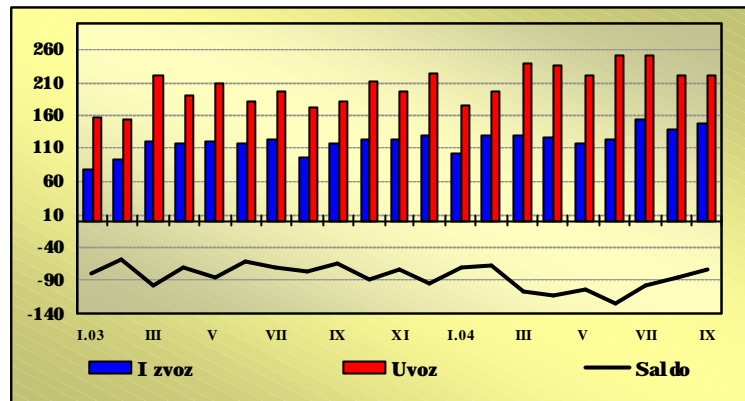
Od aspekt na komponenti te na razmenata, vo tretiot kvartal od 2004 godina izvozot na stoki iznesuva{ e 442,2 milioni SAD dolari, { to vo odnos na tretiot kvartal od 2003 godina pretstavuva porast od 104,3 milioni SAD dolari, ili za 30,9%. Intenzi vni ot porast na izvozot, glavno e rezultat na restartiraweto na eden pozna-aen izvozen kapacitet od metalurgijata vo maj ova a godina. Taka, realizirani ot izvoz na `elezo i -elik vo tretiot kvartal e povi sok za 68,8 milioni SAD dolari (sporedeno so isti ot peri od od prethodnata godina). Potrebata od uvozni surovini za realizirawe na ekonomskata aktivnost na restartirani ot metalur{ ki kapacitet determinira zgol emen uvoz na `elezo i -elik vo tretiot kvartal od ova a godina (porast za 65,3 milioni SAD dolari sporedeno so isti ot peri od od prethodnata godina). Edna od pozna-ajni te determinanti na promenata na uvozot vo tretiot kvartal e i visoki ot uvoz na energenti, kako kombiniran efekt od povi sokata pobaruvaka za naf ta, elektri -na energija, koks i ostanati energenti i povi sokata cena na naf tata (porast na uvozot na energenti za 24,4 milioni SAD dolari). Pri toa, realizirani ot uvoz na stoki vo tretiot kvartal od 2004 godina iznesuva{ e 699,5 milioni SAD dolari i vo odnos na isti ot peri od od prethodnata godina e povi sok za 149,3 milioni SAD dolari, ili za 27,1%.

...i zgolemen trgovski deficit

Vo soglasnost so vakvata dinamika na izvozot i uvozot na stoki, vo tretiot kvartal od 2004 godina be{ e registri rano prodlabo-uvawe na trgovski ot def icit za 45,1 milion SAD dolari, pri { to toj dosti gna 257,3 milioni SAD dolari.

²² Prethodni podatoci na Dr`avni ot zavod za statistika na Republika Makedonija. I zvozot na stoki e prika` an na f.o.b. osnova, dodeka uvozot na stoki e prika` an na c.i.f. osnova.

Grafikon 29

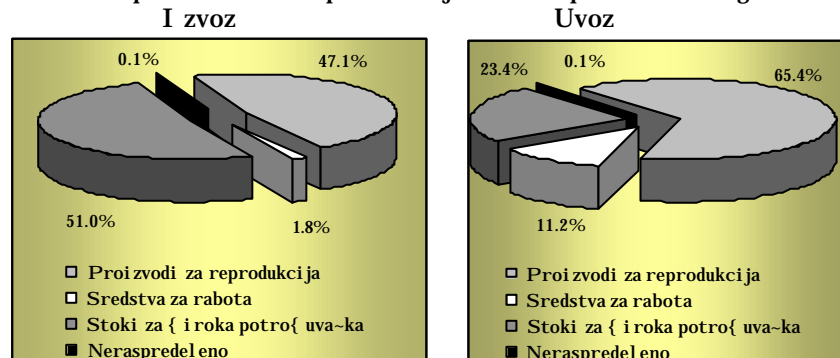
 Nadvoren trgovska razmena na Republika Makedonija
 (vo milioni SAD dolari)

Povisok izvoz i uvoz na stoki za široka potroš uva-ka

Od aspekt na ekonomskata namena na proizvodi te, vo prvi te devet meseci od 2004 godina e registri ran kumul ati ven porast na u-estvoto na izvozot na stoki za široka potroš uva-ka vo vkupni ot izvoz (za 1,7 procentni poeni, so to vo ovoj peri od toa iznesuva 51% i uka`uva na zgolemen stepen na finalizacija na doma` noto proizvodstvo). Od druga strana, u-estvoto na izvozot na proizvodi za reprodukcija e namaleno za 2 procentni poena i iznesuva 47,1%. Na stranata na uvozot e registri rano umereno zgolemuvawe na u-estvoto na stoki te za široka potroš uva-ka (za 0,9 procentni poeni), koe vo prvite tri kvartali iznesuva 23,4%. Domi nantno u-estvo vo vkupni ot uvoz ima uvozot na proizvodi za reprodukcija (od 65,4%, glavno uvoz na naf ta i masla), dodeka sredstvata za rabota u-estvuvaat so 11,2%.

Grafikon 30

Stokovna razmena na Republika Makedonija spored ekonomskata namena na proizvodi te vo peri odot januari -septemvri 2004 godina

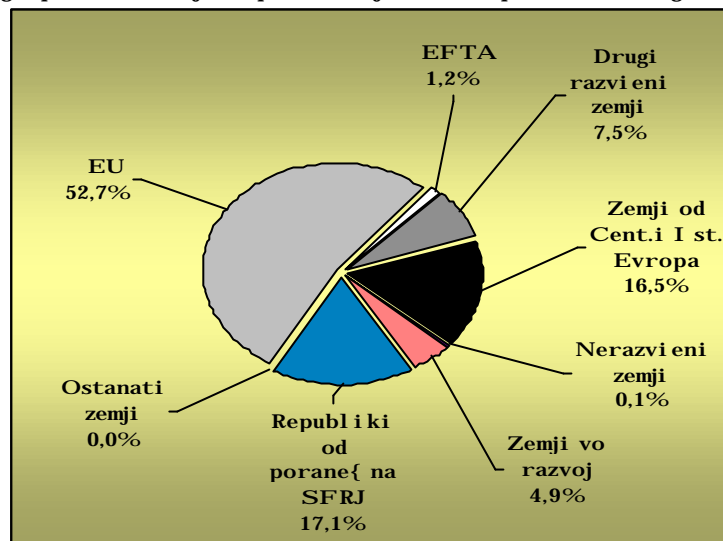

Evropskata unija ima najvisoko u-est vo vo vkupnat a st okovna razmena so stranstvo

Analizirano spored ekonomski grupaciji na zemji, Evropskata unija i ponatamu ima domi nantno u-estvo od 52,7% vo vkupnata razmena so stranstvo. Pritoa, ova grupacija zemji, tradi cional no ima najgolemo u-estvo vo vkupni ot izvoz i uvoz na Republika Makedonija (57,3% i 50%, soodvetno). U-estvoto na trgovskata razmena so republiki te od porane` na SFRJ iznesuva 17,1% i e nepromeneto vo odnos na peri odot januari -septemvri 2003 godina. I ntenzi vni ot uvoz na naf ta od Rusija, kako i vi soki ot uvoz na `elezo i `elik od Romani ja pri donesoa za kumul ati ven porast na u-estvoto na razmenata so zemji te od Central na i I sto-na Evropa vo prvite devet meseci od 2004 godina od 2,9 procentni poeni (so to vo ovoj peri od toa iznesuva 16,5%).

Grafikon 31

Stokovna razmena na Republika Makedonija spored ekonomski grupaciji na zemji vo periodot januari-septemvri 2004 godina

Analizata na nadvorednotrgovskata razmena na Republika Makedonija od aspekt na poodelni zemji ukauva na postojana struktura na u-esnici tevo razmenata. Imeno, i vo periodot januari-septemvri 2004 godina, u-estvoto na Germanija, Srbija i Crna Gora i Grcija dominira vo vkupnata razmena (u-estvo od 39,3%). Pritoa, ovie zemji ostvaruvaat najgolemo u-estvo i na izvoznata i na uvoznata strana (53,2% i 31,3%, soodvetno). Od ostanatite zemji, pozna-ajno u-estvo na stranata na izvozot imaat Italija, Hrvatska i Francija (vo koi glavno se izvezuva `elezo i `elik, a vo Italija i obuvki). Na stranata na uvozot, pokraj ovie zemji s` pozna-ajno u-estvo ima Rusija (9,3%) pred s` poradi uvozot na nafta. Taka, vo periodot januari-septemvri 2004 godina, vo odnos na isti ot period od prethodnata godina uvozot od Rusija zabele`a visok porast od 65,9%. Vo analizirani ot period, zna-itelen porast zabele`a i uvozot od Romanija, zaradi zgolemeni ot uvoz na `elezo i `elik (za 6,8 pati povisok uvoz vo odnos na isti ot period od prethodnata godina). Vo ramkite na desette najzna-ajni trgovski partneri, pozitivno saldo vo razmenata e ostvareno edinstveno so Srbija i Crna Gora (66,3 milioni SAD dolari), so Hrvatska (10,8 milioni SAD dolari) i so Francija (8,7 milioni SAD dolari), dodeka najvisok trgovski deficit e realiziran vo razmenata so Rusija i Bugarija (173,8 milioni SAD dolari i 118,9 milioni SAD dolari, soodvetno).

Povisoka stapka na pokrienost na uvozot so izvoz vo tretiot kvartal od 2004 godina

Vo tretiot kvartal od 2004 godina, relativno povisoki ot rast na izvozot vo odnos na uvozot na stoki rezultira so povisoka stapka na pokrienost na uvozot so izvoz. Taka, stapkata na pokrienost iznesuva`e 63,2% i vo odnos na isti ot period od prethodnata godina e povisoka za 1,8 procentni poeni. Vo periodot januari-septemvri 2004 godina, sporedeno so isti ot period od prethodnata godina, stapkata na pokrienost na uvozot so izvoz e poniska za 1,5 procentni poeni i iznesuva 57,9%. Ova glavno se dol`i na dinamikatana stokovnata razmena vo vtori ot kvartal od 2004 godina²³, koga uvozot zna-itelno go nadmina izvozot na stoki,

²³ Vo uslovi na intenziviran uvoz od Slovenija pred nejzini ot vlez vo EU, kako i zna-itelen uvoz na `elezo i `elik na krajot na vtori ot kvartal, kako rezultat na restartiraweto na eden od pogolemite kapaciteti vo crnata metalurgija.

pri { to pokrienosta na uvozot so izvoz sporedeno so vtioriot kvartal od 2003 godi na be{ e poni ska duri za 9,8 procentni poeni.

3.2.

Devizni dvi`ewa

Kvartal en porast na promet ot na devizniot pazar od 11,7%...

Vkupnata vrednost na realizirane transakcii na devizniot pazar, vo tretiot kvartal od 2004 godi na dostigna 1.014 milioni SAD dolari, { to pretstavuva porast od 106,2 milioni SAD dolari, ili za 11,7% vo sporedba so prethodniot kvartal. Pritoa, prose~niot mese~en promet vo tretiot kvartal iznesuva{ e 338 milioni SAD dolari i e za 35,4 milioni SAD dolari povisok vo odnos na prose~niot mese~en promet vo vtioriot kvartal. Intenzi vi ranata akti vnost na devizniot pazar, pred s{ e generirana od pogolemata dinamika na segmentot banki-pretprijatija, kako glaven segment na devizniot pazar. Taka, u~estvoto na prometot na ovoj segment vo vkupniot promet na devizniot pazar, vo tretiot kvartal od 2004 godi na iznesuva 87,6% (nasproti 80,9% vo prviot kvartal i 84% vo vtioriot kvartal od 2004 godi na). Od aspekt na soodnosot pobaruva~ka i ponuda na devizi, vo tekot na tretiot kvartal di skrepancata be{ e zna~itel no pomala, { to vo kombinacija so sezonski povisokite devizni prilivi na menuva~kiot pazar na bankite rezultira so stabilni dvi`ewa na devizniot pazar na NBRM. Pritoa, vo tekot na juli i avgust, NBRM interveni ra na devizniot pazar so neto-otkup na devizi, ({ to delumno proizleguva od potrebata na bankite za denarska likvidnost), dodeka vo septemvri 2004 godi na intervenciite na NBRM bea re~isi neutral ni.

Anal izirano po meseci, najvisok promet na devizniot pazar vo tekot na tretiot kvartal e zabele`an vo juli, pri { to vo ovoj mesec prometot otstapuva{ e od kvartal ni ot prosek za 59,8 milioni SAD dolari.

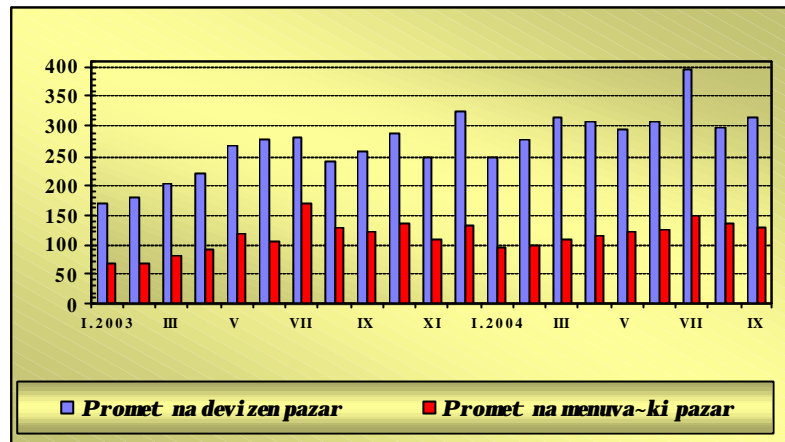
...pri nepromenet o nivo na devizniot kurs na denarot vo odnos na evrot o...

I zvr{ eni te promeni vo monetarnata politika i direktne intervencii na NBRM na devizniot pazar pridonesoa za natamo{ no odr`uvawe na stabilnosta na devizniot kurs. Taka, vo tretiot kvartal od 2004 godi na na devizniot pazar, vo prosek se razmenuvaa 61,31 denar za edno evro, (vo vtioriot kvartal vo prosek se razmenuvaa 61,28 denari za edno evro). Vo odnos na ameri kanski ot dolar, vo prosek denarot apesira za 1,4%. I meno, vo tretiot kvartal na devizniot pazar vo prosek se razmenuvaa 50,17 denari za eden ameri kanski dolar, nasproti 50,88 denari za eden dolar kol ku { to se razmenuvaa vo vtioriot kvartal.

...i apesijacija na denarot vo odnos na ameri kanski ot dolar

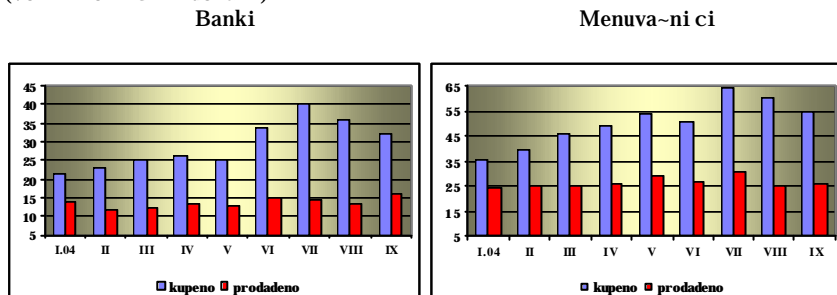
Grafikon 32

Dvive na vkupni ot promet na devizni ot i menuva~ki ot pazar
(vo milioni SAD dolari)

Promet ot na menuva~ki ot pazar na kvartal na osnova povisok za 14,4%

Vo tretiot kvartal od 2004 godina, prometot na menuva~ki ot pazar iznesuva{ e 414,7 milioni SAD dolari, { to sporedeno so vtori ot kvartal pretstavuva porast za 14,4%. Pri toa, poitenzi ven porast e registri ran kaj ponudata na devizni sredstva (za 20,3%), nasproti umerenoto zgolemuwawe na pobaruva~kata za devizni sredstva (za 3,1%). Sezonski povisokata ponuda od pobaruva~ka za devizni sredstva determinira neto-otkup na menuva~ki ot pazar vo iznos od 159,5 milioni SAD dolari (nasproti 78,8 milioni SAD dolari vo prvi ot kvartal i 114,9 milioni SAD dolari vo vtiri ot kvartal). Pogolemi ot del od prometot na menuva~ki ot pazar (63,2%) be{ e realizi ran preku privatni te menuva~nici, a ostatokot od 36,8% preku delovni te banki.

Grafikon 33

Dvive na prometot na menuva~ki ot pazar
(vo milioni SAD dolari)

Nabqduvavano po meseci, pobaruva~kata za devizni sredstva e relativno stabilna i se dvi ` i pomeju 45,5 milioni SAD dolari vo juli i 39,4 milioni SAD dolari vo avgust, dodeka pogolemi oscilacii se registri rani na stranata na ponudata na devizni sredstva na menuva~ki ot pazar, taka { to najvisoko ni vo vo ramki na kvartal ot e realizi rano vo juli (104,3 milioni SAD dolari, { to e najvisok mese~en iznos), a najnisko vo avgust (86,6 milioni SAD dolari). Pri toa, vo juli be{ e ostvaren najvisok mese~en neto-otkup na devizi vo iznos od 58,8 milioni SAD dolari, { to pretstavuva voobi ~aen sezonski efekt.

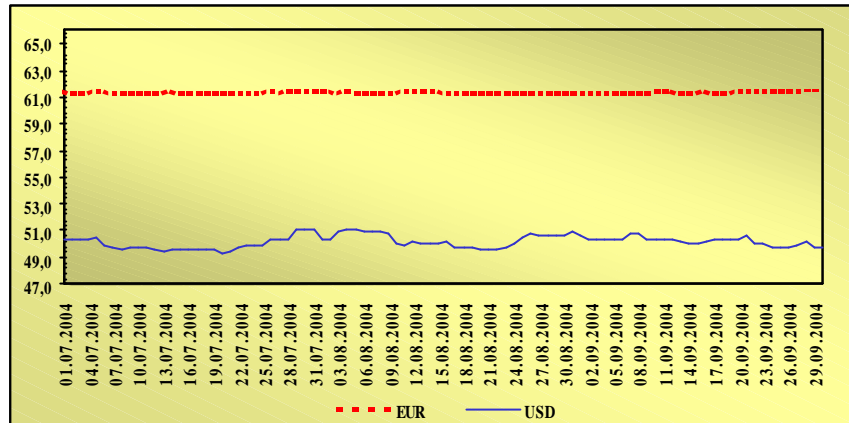
Vo tretiot kvartal, prose~ni ot kurs na denarot vo odnos na evroto na menuva~ki ot pazar be{ e stabilen i iznesuva{ e 61,53 denari za edno evro (nasproti 61,52 denari za evro vo prosek vo

vтори ot kvartal), dodeka vo odnos na ameri kanski ot dol ar²⁴ denarot apresi ra za 1,8%, taka { to za eden ameri kanski dol ar vo vтори ot kvartal, vo prosek se razmenuvaa 49,69 denari (50,61 denar za eden ameri kanski dol ar vo prosek vo vтори ot kvartal).

Graf ikon 34

Dneven sreden devizen kurs na denarot vo odnos evroto i ameri kanski ot dol ar na devi zni ot pazar (denari za edi ni ca stranska valuta)

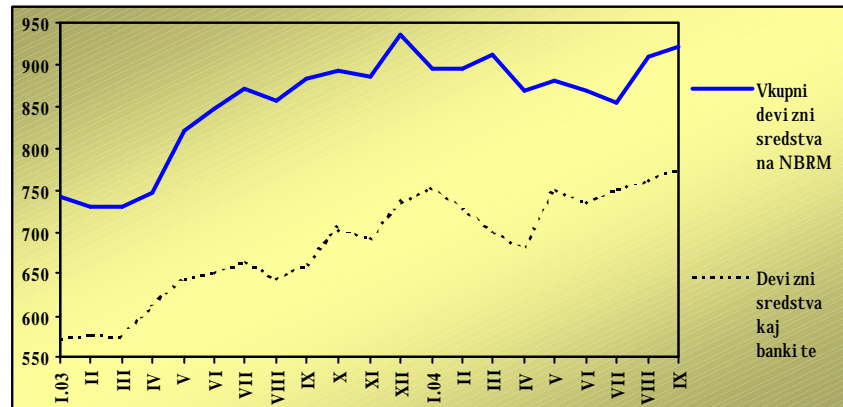

Zgol emeni brut o devizni te rezervi...

Na krajot na tretiot kvartal, bruto deviznite rezervi iznesuvaa 914,6 milioni SAD dolari i vo odnos na krajot od prethodni ot kvartal se povisoki za 54,7 milioni SAD dolari. Porastot vo najgolema merka e determiniran od neto-otkupot na devi zni sredstva od strana na NBRM na devi zni ot pazar, kako i od evi denti rani te pozi ti vni kursni razli ki.

Graf ikon 35

Devi zni sredstva na NBRM i devi zni sredstva kaj banki te (vo mili oni SAD dolari)

...i devizni te sredst va kaj depozi tni te banki

Kvartal en porast e regi stri ran i kaj devi zni te sredstva kaj depozi tni te banki, koi sporedeno so krajot na vтори ot kvartal se povisoki za 40,5 milioni SAD dolari i iznesuvaat 775,8 milioni SAD dolari. Porastot glavno e rezul tat na zgol emeni te devi zni depozi ti na ekonomski te subjekti kaj banki te.

²⁴ Kursot na ameri kanski ot dol ar e prezemen od kursnata lista za menuva~ko rabotewe na NBRM.

3.3.

Nadvore{ en dolg²⁵

Vo sept embri 2004 godi na e regist riran kvartal en porast na nadvore{ ni ot dolgod 3,2%...

Na krajot na septembri 2004 godi na, nadvore{ ni ot dolg na Republi ka Makedoni ja vrz osnova na dolgoro~ni krediti iznesuva{ e 1.822,7 milioni SAD dolari, { to vo odnos na 30.06.2004 godi na pretstavuva zgol emuvawe od 56,3 milioni SAD dolari, ili za 3,2%. Porastot glavno se dol` i na pogolemite koristewa vo odnos na platenite obvrski po osnov na glavni na (za 45,3 milioni SAD dolari).

...pri { to vo tekot na tretiot kvartal se povle~eni 96,9 milioni SAD dolari...

Vo tekot na tretiot kvartal od 2004 godi na, po ve}e odobreni dolgoro~ni krediti se povle~eni 96,9 milioni SAD dolari. Pri toa, 53,7 milioni SAD dolari poteknuvaat od of icijalni te krediti, a 43,2 miliona SAD dolari se povlekuvawa od privatni te krediti. Analizirano po meseci, najgolem iznos na sredstva od 47,1 milion SAD dolari e povle~en vo juli, koi vo najgolem del (31,8 milioni SAD dolari, ili 67% od vkupni te povle~eni sredstva vo ovoj mesec) se od privatni te krediti. Od of icijalni te krediti se povle~eni sredstva vo iznos od 15,3 milioni SAD dolari, a vo tie ramki 8,5 milioni SAD dolari se od Evropskata investici ona banka, 5,2 miliona SAD dolari od Svetska banka i 1,6 milioni SAD dolari od ostanati of icijalni krediti. Vo avgust se povle~eni 35,4 milioni SAD dolari, od koi 88%, ili 31,2 miliona SAD dolari se od of icijalni te krediti. Vo ramkite na ovie povlekuvawa, 11,6 milioni SAD dolari se sredstva od poslednata tran{ a od Stend-baj aran` manot so MMF, 10,2 milioni SAD dolari se sredstva od Svetska banka, 4,9 milioni SAD dolari od Evropskata investici ona banka i 4,5 milioni SAD dolari od ostanati multilateralni i bilateralni krediti. Od privatni te krediti bea povle~eni 4,2 miliona SAD dolari. Vo avgust bea koristen i krediti vo iznos od 14,4 milioni SAD dolari, so identi ~no u~estvo na of icijalni te i privatni te krediti.

...dodeka vkupni te ot plati iznesuvaat 65,5 milioni SAD dolari

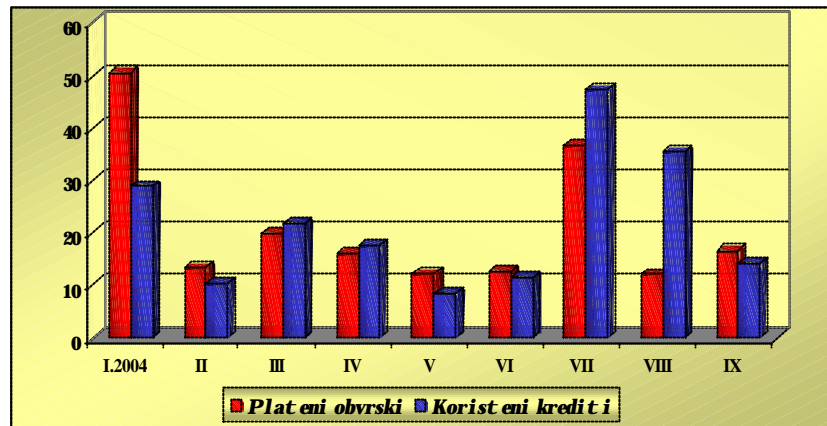
Vo tretiot kvartal od 2004 godina, vkupniot iznos na plateni sredstva kon stranstvo po koristen i dolgoro~ni krediti e 65,5 milioni SAD dolari (otplatite vrz osnova na glavni na iznesuvaat 51,6 milioni SAD dolari, dodeka vrz osnova na kamata se plateni 13,9 milioni SAD dolari). Analizirano po meseci, najvisoki pla}awa se realizirani vo juli, koga za pla}awe dostasuva vtorata godi { na obvrski vrz osnova na reprogrami raweto sprema Pari ski ot i Londonski ot klub na doveriteli²⁶. Pri toa, bea plateni obvrski vo iznos od 36,7 milioni SAD dolari, od koi 57,8%, ili 21,2 miliona SAD dolari se obvrski vrz osnova na reprogram. Vo avgust i septembri, plateni te obvrski vrz osnova na glavni na i kamata se zna~itelno poniski (12 milioni SAD dolari i 16,7 milioni SAD dolari, soodvetno).

²⁵ Prethodni podatoci na NBRM.

²⁶ Prvata godi { na otplata e vo januari.

Grafikon 36
Koristeni krediti i plateni obvrski
(vo milioni SAD dolari)

Vo tekot na tretiot kvartal od 2004 godina bea sklu~eni novi krediti so stranski kreditori vo iznos od 92,5 milioni SAD dolari. Od aspekt na of icijalnite kreditori, vo juli so Svetska banka se sklu~eni novi krediti vo iznos od 49,8 milioni SAD dolari nameneti za Proektot za upravuvawe so javnata administracija, Proektot za implementacija na socijalna zaštita i Proektot za upravuvawe so zdravstveni sektor. Voedno, so privatnite kreditori se sklu~eni novi krediti vo iznos od 16,9 milioni SAD dolari. Vo avgust i septemvri, novi krediti se sklu~eni edinstveno so privatni kreditori (8,6 milioni SAD dolari i 7,5 milioni SAD dolari, soodvetno).

Statistički prilog

I. Ekonomski dvi`ewa vo Republika Makedonija

1.1. Ceni

Tabela 1

Tro{oci na `ivot i ceni na malo

	<u>IX.2004</u>	<u>IX.2004</u>	<u>I-IX.2004</u>
	<u>VIII.2004</u>	<u>IX.2003</u>	<u>I-IX.2003</u>
	vo %		
Tro{oci na `ivot	0,0	-1,8	-0,2
I shrana	-0,1	-5,5	-2,8
Tutun i pijalaci	0,1	1,1	1,3
Obleka i obuvki	-0,1	-0,8	1,3
Domuvawe	0,4	0,9	2,8
Stan (stanari na, voda, uslugi)	0,8	-0,9	-0,2
Ogrev i osvetlenie	0,2	1,1	3,8
Higi ena i zdravje	0,0	-2,0	1,3
Kultura i razonoda	1,2	0,6	1,7
Soobra}ajni sredstva i uslugi	-0,1	5,4	3,2
<i>St oki</i>	<i>-0,1</i>	<i>-2,8</i>	<i>-0,8</i>
<i>Uslugi</i>	<i>0,7</i>	<i>3,0</i>	<i>3,4</i>
Ceni na malo	0,2	0,5	0,8
Zemjodelski proizvodi	-0,1	-8,2	-2
Neprehranbeni i industrijski proizvodi	-0,3	2,2	2,0
I ndustrijsko - prehranbeni proizvodi	0,2	-4,8	-3,8
Pijalaci	-0,4	-1,0	-1,7
<i>St oki</i>	<i>-0,2</i>	<i>-0,6</i>	<i>0,0</i>
<i>Uslugi</i>	<i>0,9</i>	<i>2,6</i>	<i>2,5</i>

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 2
 Ceni na proizvoditel i na industri ski proizvodi

	<u>IX.2004</u>	<u>IX.2004</u>	<u>I-IX.2004</u>
	VIII.2004	IX.2003	I-IX.2003
	vo %		
Ceni na proizvoditel i na industri ski proizvodi	0,4	2,3	0,4
Energija	1,3	4,4	-0,6
I ntermedi jarni proizvodi , osven energija	0,2	5,9	4,4
Kapital ni proizvodi	0,0	0,2	-0,5
Trajni proizvodi za { i roka potro{ uva~ka	0,0	0,0	0,0
Netrajni proizvodi za { i roka potro{ uva~ka	0,1	-3,0	-3,4
<i>Vadewe rudi i kamen</i>	<i>0,0</i>	<i>0,6</i>	<i>0,6</i>
<i>Prerabot uva~ka i ndustri ja</i>	<i>0,5</i>	<i>2,8</i>	<i>0,5</i>
Proizvodstvo na prehranbeni proizvodi i pijal aci	0,1	-3,3	-3,9
Proizvodstvo na tutunski proizvodi	0,0	0,0	0,0
Proizvodstvo na tekstil ni tkaeni ni	0,0	-1,5	-1,0
Proizvodstvo na predmeti za obl eka; dorabotka i boewe krzno	0,0	0,0	0,0
Proizvodstvo na koks, derivati na naf ta i nuklearno gori vo	3,5	12,1	-1,6
Proizvodstvo na hemikal i i i hemi ski proizvodi	0,0	0,0	0,0
Proizvodstvo na proizvodi od drugi nemetal ni mi neral i	0,0	-0,3	-0,3
Proizvodstvo na osnovni metal i	0,0	1,3	1,7
Proizvodstvo na el ektri ~ni ma{ i ni i aparati	0,0	23,6	18,2
<i>Snabduvawe so el ektri ~na energija, gas i voda</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>

Izvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 3
 Potro{ uva~ka ko{ ni ca za i shrana i pijal aci *

	I znosi			Mese-na promena			Godi { na promena		
	VII.2004	VIII.2004	IX.2004	VII.2004	VIII.2004	IX.2004	VII.2004	VIII.2004	IX.2004
	vo denari			VI.2004	VII.2004	VIII.2004	VII.2003	VIII.2003	IX.2003
				vo %			vo %		
Vkupno	9.722	9.537	9.525	-2,7	-1,9	-0,1	-4,3	-5,4	-5,2
@ito i proizvodi od `ito	1.885	1.879	1.871	-0,1	-0,3	-0,4	-6,5	-6,8	-7,2
Sve` i preraboten zelen-uk	1.131	972	993	-16,2	-14,1	2,2	-1,8	-14,7	-15,6
Sve` o i preraboteno ovo{ je	714	689	643	-3,8	-3,5	-6,7	-21,0	-14,7	-13,5
Sve` o i preraboteno meso	2.282	2.277	2.280	-0,3	-0,2	0,1	-2,2	-3,1	-3,3
Masnoti i	389	388	384	0,0	-0,3	-1,0	-4,9	-4,7	-5,2
Mleko i mle~ni proizvodi	1.621	1.631	1.648	-1,0	0,6	1,0	0,6	-0,2	1,0
Ostanati prehranbeni proizvodi	1.700	1.701	1.706	0,3	0,1	0,3	-1,7	-1,6	-0,8

*Site proizvodi od kategorijata i shrana i pijal aci koi ja so~i nuvaat ko{ ni cata se odredeni kako prose~ni mese~ni potrebi na edno ~etiri ~leno nezenjodelsko doma}instvo i toj spi sok na proizvodi e konstanten (i sti proizvodi - isti kol i ~estva) vo tekot na edna godi na.

Izvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

1.2. Ekonomska aktivnost**Tabela 4**

Industrijsko proizvodstvo vo Republika Makedonija

	struktura vo %	IX.2004	IX.2004	I-IX.2004
		VIII.2004	IX.2003	I-IX.2003
		vo %		
Vkupno	100,0	15,0	-22,2	-16,9
Energija		9,3	-18,4	-16,7
Intermedijarni proizvodi, osven energija		31,1	17,7	-32,2
Kapitalni proizvodi		10,0	-0,2	-36,7
Trajni proizvodi za { i roka potro{ uva~ka		47,2	65,8	-37,5
Netrajni proizvodi za { i roka potro{ uva~ka		-5,5	-51,5	10,0
Vadewerudi i kamen	3,2	19,1	-86,8	-68,4
Prerabot uva~ka industrija	89,9	15,7	-19,5	-16,0
Proizvodstvo na prehranbeni proizvodi i pijalci	24,9	0,9	-62,8	-7,1
Proizvodstvo na tutunski proizvodi	5,0	-8,3	13,5	-11,8
Proizvodstvo na tekstilni tkaeni ni	4,3	-6,9	-48,9	-24,6
Proizvodstvo na predmeti za obl eka; dorabotka i boewe krzno	4,5	-38,4	-27,0	43,0
Proizvodstvo na koks, deri vati na naf ta i nuklearno gorivo	7,0	15,3	-29,8	-33,3
Proizvodstvo na hemikalii i hemijski proizvodi	7,2	31,3	-32,4	-28,5
Proizvodstvo na proizvodi od drugi nemetalni mi nerali	4,6	5,8	-13,5	-16,8
Proizvodstvo na osnovni metal i	16,4	50,4	278,6	-27,5
Proizvodstvo na elektri ~ni ma{ i ni i aparati	4,0	35,8	-50,7	-48,2
Snabduvawe so elekt ri ~na energija, gas i voda	6,9	3,9	-1,6	-4,7

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 5

Promet vo trgovija

	iznosi				nese~na promena			godic na promena			prose~na promena
	VI.2004	VII.2004	VIII.2004	I-VIII.2004	VI.2004	VII.2004	VIII.2004	VI.2004	VII.2004	VIII.2004	I-VIII.2004
	milioni denari				V.2004	VI.2004	VII.2004	VI.2003	VII.2003	VIII.2003	I-VIII.2004
				vo%			vo%			vo%	
Promet vo trgovijata	13.235	15.081	14.496	100.771	4,9	14,0	-3,9	19,6	24,3	24,2	13,2
Trgovija na malo	5.032	5.549	5.555	38.325	1,9	11,9	0,1	7,5	13,1	13,6	6,7
Trgovija na gol emo	8.203	9.532	8.941	62.446	6,9	17,2	-6,2	28,5	34,4	31,8	17,6

* Posleden raspolo`li v podatok

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 6

Vrednost na dogovoreni i izvršeni grade`ni raboti

	I znosi				mese-na promena			godi { na promena			prose-na pomena
	VI.2004	VII.2004	VIII.2004	I-VIII.2004	VI.2004 V.2004	VII.2004 VI.2004	VIII.2004 VII.2004	VI.2004 VI.2003	VII.2004 VII.2003	VIII.2004 VIII.2003	I-VIII.2004 I-VIII.2004
	iznos vo milioni denari				vo%			vo%			vo%
Vrednost na dogovoreni grade`ni raboti	535	459	319	8.541	-10,2	-14,3	-30,5	-17,2	65,6	-48,9	4,5
Vrednost na izvršeni grade`ni raboti	728	832	798	5.296	-10,9	14,2	-4,1	6,0	33,3	-14,8	10,8

* Posleden raspolo`liv podatok

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

1.3. Ostanati makroekonomski dvi`ewa

Tabela 7

Vraboteni po sektori i dejnosti*

	VI.2004	VII.2004	VIII.2004	I-VIII.2004	
	broj na vraboteni			prose-en broj na vraboteni	struktura vo %
Vkupno	259.288	257.290	256.745	260.870	100,0
Zemjodelstvo	10.607	10.441	10.389	10.736	4,1
Zemjodelstvo, lov i { umarstvo	10.422	10.276	10.224	10.536	4,0
Ribarstvo	185	165	165	200	0,1
Industrija	121.768	120.533	120.325	123.112	47,2
Vadewe rudi i kamen	2.481	2.441	2.424	2.535	1,0
Prerabotuvavka i industrija	84.058	83.301	83.134	85.162	32,6
Snabduvawe so elektri-na energija, gas i voda	14.587	14.500	14.456	14.609	5,6
Grade`ni { tvo	20.642	20.291	20.311	20.806	8,0
Uslugi	126.913	126.316	126.031	127.022	48,7
Trgovija na golemo i malo, popravka na motorni vozila, motoci kli i predmeti za li-na upotreba i za doma}instva	12.264	12.252	12.154	12.280	4,7
Hoteli i restorani	4.168	4.314	4.254	4.250	1,6
Soobra}aj, skladi rawe i vrski	17.410	17.305	17.271	17.423	6,7
Fiansisko posreduvawe	5.695	5.587	5.559	5.648	2,2
Aktivnosti vo vraska so nedvi`en i mot, i najmuwawe i delovni aktivnosti	6.365	6.327	6.302	6.370	2,4
Javna uprava i odbrana, zadol`itelna socijalna za}tita	14.815	14.741	14.726	14.831	5,7
Obrazovani e	29.423	29.011	28.924	29.237	11,2
Zdravstvo i socijalna rabota	27.962	27.906	27.906	28.179	10,8
Drugi komunalni uslugi, op{tini i li-ni uslu`ni aktivnosti	8.811	8.873	8.935	8.804	3,4

* Mese`ni te podatoci za vrabotenosta na Dr`avni ot zavod za statistika na Republika Makedonija ne se sovpa|aat so podatoci te od Anketata na rabotnata sila zaradi razli`nata metodologija.

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 8
 Prose~na neto-plata

	VIII.2004*	I-VIII.2004*	$\frac{\text{VIII.2004}}{\text{VII.2004}}$	$\frac{\text{VIII.2004}}{\text{VIII.2003}}$	$\frac{\text{I-VIII.2004}}{\text{I-VIII.2003}}$
	vo denari	vo denari	vo %		
Nominalna prose~na neto-plata po rabortnik	12.443	12.222	1,6	4,0	4,1
Tro{oci na `ivot			-0,5	-1,7	0,0
Realna prose~na neto-plata po rabortnik			2,1	5,8	4,1
Nominalna prose~na neto-plata po sektori:					
Zemjodelstvo	10.500	9.619	-0,4	21,5	12,0
Industrija	12.383	12.172	1,6	4,4	3,9
Uslugi	14.155	13.880	1,1	4,0	3,2

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

* Posleden raspolo`liv podatok

Tabela 9
 Centralen buxet na Republika Makedonija

vo milioni denari	2003		2004				2004	2004/2003	2004/2003
	Kv3	Kv1+Kv2+Kv3	Kv1	Kv2	Kv3	Kv1+Kv2+Kv3	Kv3/Kv2	Kv3/Kv3	Kv1+Kv2+Kv3
	iznosi		iznosi				promeni vo %		
Vkupni buxetski prihodi	13.563	40.042	14.102	13.889	13.957	41.948	0,5	2,9	4,8
<i>Dano-ni prihodi:</i>	<i>12.152</i>	<i>36.393</i>	<i>12.556</i>	<i>12.979</i>	<i>12.964</i>	<i>38.499</i>	<i>-0,1</i>	<i>6,7</i>	<i>5,8</i>
- personalen danok na dohod	1.835	5.394	1.738	1.923	1.930	5.591	0,4	5,2	3,7
- danok od dobi vka	778	2.604	958	506	522	1.986	3,2	-32,9	-23,7
- danok na dodadena vrednost	5.077	15.492	6.103	6.479	6.025	18.607	-7,0	18,7	20,1
- akcizi	2.961	7.879	2.349	2.458	2.973	7.780	21,0	0,4	-1,3
- carini	1.395	4.637	1.228	1.496	1.397	4.121	-6,6	0,1	-11,1
- ostanati danoci	103	355	178	112	114	404	1,8	10,7	13,8
<i>Nedano-ni prihodi:</i>	<i>1.280</i>	<i>3.220</i>	<i>1.371</i>	<i>751</i>	<i>855</i>	<i>2.977</i>	<i>13,8</i>	<i>-33,2</i>	<i>-7,6</i>
- profit od javni i finansijski institucii	866	1.598	793	294	346	1.433	17,7	-60,0	-10,3
- administrativni taksi i nadomestoci	318	971	358	375	337	1.070	-10,1	6,0	10,2
- ostanati administrativni taksi	53	303	64	69	59	192	-14,5	11,3	-36,7
- ostanati nedano-ni prihodi	44	349	156	13	113	282	769,2	156,8	-19,2
<i>Kapitalni prihodi</i>	<i>123</i>	<i>420</i>	<i>175</i>	<i>158</i>	<i>127</i>	<i>460</i>	<i>-19,6</i>	<i>3,3</i>	<i>9,5</i>
Vkupni buxetski rashodi	13.950	40.247	13.100	14.253	13.341	40.694	-6,4	-4,4	1,1
<i>Tekovni tro{oci</i>	<i>12.531</i>	<i>37.092</i>	<i>12.415</i>	<i>12.974</i>	<i>12.187</i>	<i>37.576</i>	<i>-6,1</i>	<i>-2,7</i>	<i>1,3</i>
- plati i naemni	4.909	14.920	5.135	5.349	5.097	15.581	-4,7	3,8	4,4
- stoki i uslugi	1.497	4.596	1.797	1.714	1.329	4.840	-22,5	-11,2	5,3
- transferi	5.524	15.323	4.924	5.432	5.170	15.526	-4,8	-6,4	1,3
- kamati	562	1.965	531	479	561	1.571	17,1	-0,2	-20,1
<i>Kapitalni tro{oci</i>	<i>1.372</i>	<i>2.746</i>	<i>685</i>	<i>1.279</i>	<i>1.154</i>	<i>3.118</i>	<i>-9,8</i>	<i>-15,9</i>	<i>13,6</i>
Buxet sko saldo	-387	-205	1.001	-364	616	1.253			
Finansirawe	387	205	-1.001	364	-616	-1.253			
<i>Prilivi</i>	<i>2.001</i>	<i>6.262</i>	<i>414</i>	<i>2.701</i>	<i>858</i>	<i>3.973</i>			
<i>Odlivi</i>	<i>1.614</i>	<i>6.057</i>	<i>1.416</i>	<i>2.336</i>	<i>1.474</i>	<i>5.226</i>			

Izvor: Ministarstvo za finansii na Republika Makedonija.

Tabela 10

 Vкупni prihodi i rashodi na fondovite
(vo milioni denari)

	septemvri 2004 godina				januari-septemvri 2004 godina			
	Vкупni prihodi		Vкупni rashodi		Vкупni prihodi		Vкупni rashodi	
	iznos	nese-na promena vo %	iznos	nese-na promena vo %	iznos	kumulativna promena vo%	iznos	kumulativna promena vo%
Socijalni fondovi	4.254	5,8	4.272	3,5	37.588	4,9	37.982	8,3
- za penzijsko i invalidsko osiguruvawe	2.385	5,2	2.451	3,3	21.176	2,4	21.519	6,4
- za zdravstveno osiguruvawe	1.234	8,1	1.205	6,3	10.784	1,8	10.868	5,6
- za vrabotuvawe	635	4,1	616	-0,5	5.630	23,9	5.558	23,2
Fond za patifita	285	-1,4	366	21,2	2.555	14,6	2.793	28,2

Izvor: Ministarstvo za finansii na Republika Makedonija.

Tabela 11

 Konsolidiran buxet
(vo milioni denari)

	VII.2004 VIII.2004 IX.2004			Kv3.2004		Kv1+Kv2+Kv3.2004	
	iznos	strukturno u-estvo vo %	iznos	strukturno u-estvo vo %	iznos	strukturno u-estvo vo %	
Vкупni prihodi	7.566	6.836	7.412	21.814	100,0	64.674	100,0
Dano-ni prihodi i pridonesi	6.969	6.412	6.801	20.182	92,5	59.380	91,8
<i>Dano-ni prihodi:</i>	<i>4.411</i>	<i>4.278</i>	<i>4.463</i>	<i>13.152</i>	<i>60,3</i>	<i>38.998</i>	<i>60,3</i>
- personalen danok na dohod	714	572	644	1.930	8,8	5.591	8,6
- danok od dobi vka	195	175	152	522	2,4	1.986	3,1
- danok na dodadena vrednost	2.004	1.892	2.129	6.025	27,6	18.607	28,8
- akci zi	982	1.178	1.001	3.161	14,5	8.280	12,8
- carini	479	422	496	1.397	6,4	4.121	6,4
- ostanati danoci	36	38	40	114	0,5	405	0,6
<i>Pridonesi</i>	<i>2.557</i>	<i>2.134</i>	<i>2.338</i>	<i>7.029</i>	<i>32,2</i>	<i>20.381</i>	<i>31,5</i>
Nedano-ni prihodi:	542	380	574	1.496	6,9	4.823	7,5
- profit od javni i finansii institucii	82	54	220	356	1,6	1.451	2,2
- administrativni taksi i nadomestoci	116	95	126	337	1,5	1.070	1,7
- prihodi od participacija	41	37	42	120	0,6	416	0,6
- ostanati administrativni taksi	22	17	20	59	0,3	192	0,3
- ostanati nedano-ni prihodi	128	27	22	177	0,8	448	0,7
- nadomestok za upotreba na avtopat	153	149	144	446	2,0	1.246	1,9
Kapitalni prihodi	45	45	37	127	0,6	460	0,7
Vкупni rashodi	7.569	6.342	7.233	21.144	100,0	63.983	100,0
Tekovni troci	6.867	5.983	6.692	19.542	92,4	60.195	94,1
- plati i naemni ni	1.814	1.596	1.826	5.236	24,8	15.948	24,9
- stoki i uslugi	645	389	606	1.640	7,8	5.809	9,1
- transferi	4.043	3.903	4.108	12.054	57,0	36.660	57,3
- kamati	365	67	151	583	2,8	1.718	2,7
Kapitalni troci	702	359	541	1.602	7,6	3.788	5,9
Buxet sko saldo	-3	494	179	670		691	
Finansirawe	3	-494	-179	-670		-691	
<i>Prilivi</i>	<i>1.008</i>	<i>-453</i>	<i>287</i>	<i>842</i>		<i>4.812</i>	
<i>Odlivi</i>	<i>1.005</i>	<i>41</i>	<i>466</i>	<i>1.512</i>		<i>5.503</i>	

Izvor: Ministarstvo za finansii na Republika Makedonija.

II. Monetarni dvi`ewa vo Republika Makedonija**2.1. Monetarno regulirawe****Tabela 12**

Primarni pari

<i>vo milioni denari</i>	30.06.2004 godina	Promeni po meseci			Vkupno	30.09.2004 godina
		juli	avgust	septemvri		
Primarni pari	16.330	943	-612	-439	-108	16.222
Gotovi pari vo optek	13.324	965	-780	-197	-12	13.312
Li kvidni sredstva na banki te	3.006	-22	168	-242	-96	2.910

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

2.2. Monetarni agregati**Tabela 13**

Monetaren agregat M1

<i>vo milioni denari</i>	30.06.2004 godina	Promeni po meseci			Vkupno	30.09.2004 godina
		juli	avgust	septemvri		
Pari-na masa M1	26.150	1.140	-464	-499	177	26.327
Gotovi pari vo optek	13.324	965	-780	-197	-12	13.312
Depozitni pari	12.826	175	316	-302	189	13.015
- Depozitni pari na naseleni e	2.841	26	-155	-84	-213	2.628
- Depozitni pari na pretprijatija	8.210	170	373	-213	330	8.540

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Tabela 14

Po{ i roki monetarni agregati

<i>vo milioni denari</i>	30.06.2004 godina	Promeni po meseci			Vkupno	30.09.2004 godina
		juli	avgust	septemvri		
Monetaren agregat M1	26.150	1.140	-464	-499	177	26.327
Kratkoro-ni denarski depoziti	17.954	462	1.094	-54	1.502	19.456
Monetaren agregat M2 - denarski del	44.104	1.602	630	-553	1.679	45.783
Kratkoro-ni devizni depoziti	36.802	771	870	555	2.196	38.998
Monetaren agregat M2	80.906	2.373	1.500	2	3.875	84.781
Nemonetarni depoziti	4.530	-25	99	2	76	4.606
- denarski	3.009	29	16	83	128	3.137
- devizni	1.521	-54	83	-81	-52	1.469
Monetaren agregat M4	85.436	2.348	1.599	4	3.951	89.387

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Tabela 15

Vкупni depoziti na nedr`avni ot sektor

<i>vo milioni denari</i>	30.06.2004	Promeni po meseci			Vкупno	30.09.2004
	godi na	jul i	avgust	septemvri		godi na
Vкупni depoziti	59.286	1.208	2.063	503	3.774	63.060
1. Spored ro-nost						
- kratkoro~ni	54.756	1.233	1.964	501	3.698	58.454
- dolgoro~ni	4.530	-25	99	2	76	4.606
2. Spored valuta						
- denarski	20.963	491	1.110	29	1.630	22.593
- devizni	38.323	717	953	474	2.144	40.467

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

Tabela 16

Depoziti na naseleni e i pretprijatija

<i>vo milioni denari</i>	30.06.2004	Promeni po meseci			Vкупno	30.09.2004
	godi na	jul i	avgust	septemvri		godi na
Vкупni depoziti na naseleni eto	41.395	266	153	312	731	42.126
1. Spored ro-nost						
- kratkoro~ni	38.814	251	149	269	669	39.483
- dolgoro~ni	2.581	15	4	43	62	2.643
2. Spored valuta						
- denarski	11.692	-147	-245	-82	-474	11.218
- devizni	29.703	413	398	394	1.205	30.908
Vкупni depoziti na pretprijatijata	16.354	909	1.910	172	2.991	19.345
1. Spored ro-nost						
- kratkoro~ni	15.381	973	1.816	203	2.992	18.373
- dolgoro~ni	973	-64	94	-31	-1	972
2. Spored valuta						
- denarski	7.879	599	1.361	89	2.049	9.928
- devizni	8.475	310	549	83	942	9.417

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

2.3. Plasmani na bankite

Tabela 17

Plasmani na bankite

<i>vo milioni denari</i>	30.06.2004	Promeni po meseci			Vкупno	30.09.2004
	godi na	jul i	avgust	septemvri		godi na
Vкупni plasmani	56.095	1.130	675	1.143	2.948	59.043
<i>Denarski plasmani</i>	48.037	694	653	745	2.092	50.129
<i>Devizni plasmani</i>	8.058	436	22	398	856	8.914

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

Tabela 18
Struktura na vкупni te plasmani

	30.06.2004 godina	Promeni po meseci			Vкупno	30.09.2004 godina
		juli	avgust	septemvri		
<i>vo milioni denari</i>						
Ro-na struktura						
- kratkoro~ni	29.044	84	43	538	665	29.709
- dolgoro~ni	22.089	1.009	539	606	2.154	24.243
Valutna struktura						
- denarski	43.075	657	560	746	1.963	45.038
- devizni	8.058	436	22	398	856	8.914
Sektorska struktura						
- pretprijatija	38.943	372	77	675	1.124	40.067
- naseleni e	11.929	735	526	462	1.723	13.652
- ostanato	261	-14	-21	7	-28	233

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Tabela 19
Ro~na i sektorska struktura na denarski te i na devizni te plasmani

	30.09.2004 godina	Kvartal na promena	Godi { na promena
	(vo %)	(vo procentni poeni)	
Denarski plasmani			
<i>ro~na struktura</i>			
- kratkoro~ni	58.1	-1.8	-6.6
- dolgoro~ni	41.9	1.8	6.6
<i>sektorska struktura</i>			
- pretprijatija	70.1	-2.4	-6.9
- naseleni e	29.7	2.3	6.8
- ostanato	0.2	0.1	0.1
Devizni plasmani			
<i>ro~na struktura</i>			
- kratkoro~ni	39.9	-0.3	-5.6
- dolgoro~ni	60.1	0.3	5.6
<i>sektorska struktura</i>			
- pretprijatija	95.5	-0.5	-1.8
- naseleni e	2.9	1.6	2.7
- ostanato	1.6	-1.1	-0.9

Finansijski pazari vo Republika Makedonija**Tabela 20**

Izveštaj za berzanskoto trgovawe (septemvri 2004 godi na)

Opis na hartii od vrednost	Broj na transakcii	Vrednost (vo denari)	Broj na trgovani hartii od vrednost	Broj na denovi na trgovawe
Oficijalen pazari				
<i>Oficijalen pazari - obi~ni akcii</i>				
„Alkaloid“ Skopje	100	12.494.904	6.257	15
„Makpetrol“ Skopje	35	4.782.297	386	12
„Toplifikacija“ Skopje	28	3.323.970	2.456	12
Ostanato	228	18672042	33958	98
<i>Oficijalen pazari - priorit et ni akcii</i>				
„Komercijalna banka“ Skopje	15	1.154.586	1.508	9
„Stopanska banka“ Bitola	2	5.580	2	2
<i>Oficijalen pazari - obvrznic</i>				
R.Makedonija - devizni vlogovi	219	12.486.851	283.331	14
R.Makedonija - denacionalizacija 01	3	191.319	4.799	3
R.Makedonija - denacionalizacija 02	49	7.887.078	197.546	15
R.Makedonija - denacionalizacija 03	461	74.082.939	1.864.739	17
Vkupno: Oficijalen pazari	1.140	135.081.566	2.394.962	
Neoficijalen pazari				
<i>Pazari na javno poseduvani društva - obi~ni akcii</i>				
„Konzervna fabrika“ Strumica	1	6.627.300	66.273	1
„Oran`eri i Hamzali“ Strumica	2	18.448.200	153.735	2
„Crvena yvezda“ Peh-evo	1	19.103.092	7.247	1
Ostanato	34	13.704.132	80.238	22
<i>Pazari na javno poseduvani društva - priorit et ni akcii</i>				
„Stopanska banka“ Skopje	7	56.793	558	4
„Tutunska banka“ Skopje	3	1.196.800	704	2
<i>Sloboden pazari - obi~ni akcii</i>				
„Agrol ozar“ s.Hamzali Strumica	2	4.602.840	38.357	2
„Izvozniki kreditna banka“ Skopje	1	10.824.000	1.230	1
„Makoped osiguruvawe“ Skopje	2	12.413.925	225	1
Ostanato	33	5.189.561	8.409	25
Vkupno: Neoficijalen pazari	86	92.166.643	356.976	
Dr`aven pazari				
<i>Dr`ava-gotovinsko pla}awe - obi~ni akcii</i>				
Dr`ava-bezgotovinsko pla}awe - obi~ni akcii	7	15.587.471		
Dr`ava-udeli-gotovinsko pla}awe	3	1.693.326		
Dr`ava-udeli-bezgotovinsko pla}awe	2	439.825		
Dr`ava-udeli-bezgotovinsko pla}awe	1	21.158		
Vkupno: Dr`aven pazari	13	17.741.780		
Blok-transakcii				
<i>Oficijalen pazari - obi~ni akcii</i>				
„Blagoj`orev“ Veles		5.013.700	5.540	
„Granit“ Skopje		9.821.778	104.487	
„Teteks-Kreditna banka“ Skopje		5.210.000	5.210	
„Ohridska banka“ Ohrid		6.449.040	3.042	
„Makpetrol“ Skopje		31.000.000	2.500	
„Komercijalna banka“ Skopje		15.099.400	4.441	
Vkupno: Blok-transakcii	6	72.593.918	125.220	
Vkupno: Site pazari	1.245	317.583.907		

Izvor: Makedonska berza na dolgoro~ni hartii od vrednost.

III. Nadvorednotrgovska razmena i devizi dvi`ewa vo Republ i ka Makedonija

3.1. Nadvorednotrgovska razmena

Tabela 21

 Nadvorednotrgovska razmena na Republ i ka Makedonija
(vo milioni SAD dolari)

	Kv.1	Kv.2	Kv.3	I-IX 2004	Kv.3.2004		Kv.3.2004		I-IX 2004
	i znos	i znos	i znos	i znos	Kv.2.2004	%	Kv.3.2003	%	I-IX 2003
Vkupna razmena	982,1	1.083,0	1.141,7	3.206,7	58,7	5,4	253,6	28,6	556,5
I zvoz	366,1	367,7	442,2	1.176,0	74,4	20,2	104,3	30,9	188,6
Uvoz	616,0	715,2	699,5	2.030,7	-15,8	-2,2	149,3	27,1	367,9
Saldo	-249,9	-347,5	-257,3	-854,7	90,2	-26,0	-45,1	21,2	-179,3

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republ i ka Makedonija.

Tabela 22

Deset najgol emi trgovski partneri na Republ i ka Makedonija, I-IX, 2004 godi na

	Obemna stokovna razmena vo milioni SAD dolari		I zvoz vo milioni SAD U-estvo		Uvoz vo milioni SAD U-estvo		Pokrienost na uvozot so izvoz
	I-IX 2004						
	SAD dolari	U-estvo	dolari	U-estvo	dolari	U-estvo	
REPUBLI KA MAKEDONI JA	3.206,7	100,0	1.176,0	100,0	2.030,7	100,0	57,9
od toa:							
Germanija	480,1	15,0	223,5	19,0	256,6	12,6	87,1
Srbija i Crna Gora	412,4	12,9	239,4	20,4	173,1	8,5	138,3
Grcija	368,5	11,5	162,4	13,8	206,2	10,2	78,8
Italija	211,5	6,6	92,1	7,8	119,4	5,9	77,2
Rusija	201,9	6,3	14,1	1,2	187,9	9,3	7,5
Bugarija	188,2	5,9	34,6	2,9	153,6	7,6	22,6
Slovenija	125,6	3,9	20,6	1,8	105,0	5,2	19,6
Turcija	107,3	3,3	41,6	3,5	65,6	3,2	63,5
Hrvatska	103,4	3,2	57,1	4,9	46,3	2,3	123,3
Francija	102,9	3,2	55,8	4,7	47,1	2,3	118,4
Vkupno (10 najgol emi part neri)	2.301,9	71,8	941,2	80,0	1.360,7	67,0	69,2

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republ i ka Makedonija.

Tabela 23

Stokovna razmena na Republi ka Makedonija so stranstvo spored ekonomskite grupacii na zemjite

	I zvoz			Uvoz			Struktura	
	(mil. SAD dolari)		indeks	(mil. SAD dolari)		indeks	i zvoz	uvoz
	I-IX.2003	I-IX.2004	$\frac{I-IX.2004}{I-IX.2003}$	I-IX.2003	I-IX.2004	$\frac{I-IX.2004}{I-IX.2003}$	(%)	(%)
VKUPNO	987,4	1.176,0	119,1	1.662,9	2.030,7	122,1	100,0	100,0
Razvieni zemji	658,6	777,6	118,1	1.035,5	1.191,6	115,1	66,1	58,7
EU	568,9	673,7	118,4	879,5	1.015,4	115,4	57,3	50,0
EFTA	17,1	4,7	27,4	19,5	34,5	176,8	0,4	1,7
Drugi razvieni zemji	72,7	99,2	136,6	136,5	141,7	103,8	8,4	7,0
Zemji od Central na i I sto-na Evropa	42,7	67,6	158,4	317,4	461,7	145,5	5,7	22,7
Nerazvieni zemji	0,7	1,7	252,6	2,1	0,8	38,8	0,1	0,0
Zemji vo razvoj	22,8	9,7	42,7	95,9	146,3	152,6	0,8	7,2
Republi ki od porane{ na SFRJ	262,5	319,3	121,7	211,9	230,2	108,6	27,1	11,3
Ostanati zemji	0,2	0,2	73,5	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republ i ka Makedonija.

Tabela 24

Stokovna razmena na Republika Makedonija so stranstvo
spored ekonomski namena na proizvodih

	I-IX 2004			
	I zvoz		Uvoz	
	mil.SAD dolari	struktura	mil.SAD dolari	struktura
VKUPNO	1.176,0	100,0	2.030,7	100,0
Proizvodi za reprodukcija	554,1	47,1	1.327,6	65,4
Sredstva za rabota	21,6	1,8	227,1	11,2
Stoki za { i roka potro{ uva~ka	599,4	51,0	474,3	23,4
Neraspredel eno	0,9	0,1	1,7	0,1

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

3.3. Nadvoren dolg

Tabela 25

Nadvoren dolg na Republika Makedonija
(vo milioni SAD dolari)

	Sostojba na dolg			Koristeni krediti			Plateni obvrski		
	31.07.2004	31.08.2004	30.09.2004	VII-2004	VIII-2004	IX-2004	VII-2004	VIII-2004	IX-2004
Oficijalni kreditori	1.178,70	1.202,60	1.216,48	15,34	31,19	7,17	22,50	9,64	10,13
od toa:									
Multilateral	943,80	969,52	984,03	15,34	30,13	4,51	8,14	6,09	4,40
MMF	55,16	64,32	64,69	0,00	11,65	0,00	0,00	2,69	0,00
MBOR	195,25	203,77	207,65	5,21	10,21	1,27	2,13	2,40	0,00
MFK	13,45	13,48	12,85	0,00	0,00	0,00	1,82	0,00	0,97
MZR	362,08	362,11	364,92	0,46	0,13	0,76	0,70	0,45	0,02
EI B	126,74	131,67	133,13	8,50	4,90	0,00	0,00	0,00	2,42
EKF@P	7,38	7,39	7,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,22
Banka za razvoj pri Sovet na Evropa	16,75	16,76	17,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,09
EBOR	48,62	51,42	54,64	0,99	2,81	2,17	3,01	0,10	0,39
EU	108,35	108,42	110,91	0,00	0,00	0,00	0,28	0,18	0,30
MFRZ	8,94	9,37	9,72	0,17	0,44	0,30	0,00	0,00	0,01
Evropska agencija za rekonstrukcija	1,08	0,81	0,83	0,00	0,00	0,00	0,21	0,27	0,00
Bilateral	234,90	233,08	232,44	0,00	1,06	2,67	14,36	3,54	5,74
Pari ski klub (reprogrami rawe 1995)	144,05	144,09	145,42	0,00	0,00	0,00	13,54	0,00	0,02
Nereprogramiran dolg	8,56	8,56	8,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pari ski klub (reprogrami rawe 2000)	12,90	13,20	8,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,38
Novoskluzeni krediti	69,39	67,22	69,34	0,00	1,06	2,67	0,82	3,54	1,33
Privatni kreditori	594,93	597,41	606,25	31,78	4,21	7,22	14,24	2,37	6,57
od toa:									
Londonski klub	232,84	232,84	232,84	0,00	0,00	0,00	7,67	0,00	0,00
Ostanati privatni kreditori	362,09	364,57	373,41	31,78	4,21	7,22	6,57	2,37	6,57
Banki i finansijski institucii	221,90	223,18	229,29	22,99	2,67	5,95	5,47	1,70	5,22
Pretprijetija	140,19	141,39	144,12	8,79	1,54	1,27	1,10	0,67	1,35
VKUPNO	1.773,63	1.800,02	1.822,73	47,12	35,40	14,40	36,74	12,00	16,71

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Bilans na Narodna banka na Republika Makedonija**Tabela 26**Bilans na sestojba na NBRM na 30.09.2004 godina
(vo milioni denari)

Aktiva	I znos	Pasiva	I znos
Devizni sredstva	45.924	Primarni pari	16.222
Pobaruvawa od javni ot sektor	3.492	Instrumenti na NBRM	4.897
Pobaruvawa od banki i drugi finansi ski organizaci i	73	Ograni -eni depoziti	227
Ostanata aktiva	3.520	Devizni obvrski	3.268
		Depoziti na javen sektor	13.691
		Kapitalni smetki	8.279
		Ostanata pasiva	6.425
Vkupno	53.009	Vkupno	53.009

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.